

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un jum. . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Nr. de Duminică

pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la admu-
nistrare.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fr.
Manuscrisurile nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Oportunismul românilor.

Atitudinea presei românești față cu guvernul Khuen a sedus organul conducător al sașilor transilvăneni să-și pună întrebarea: nu cumva românii par dispuși a coti cu politica lor națională spre atât de defaimatul oportunism? N'am simțit vr'o șiretenie, nici vr'o răutate în modul cum s'a pus această întrebare, ci am văzut ascunsă în dosul ei mai mult o satisfacție. Adecă sașii s'ar bucura dacă într'adevăr românii ar deveni în sfârșit și ei oportuniști, și ar avea astfel nu tovarăși ci elevi.

Nu odată, ci de repetite ori noi am căutat ocaziunea să o spunem cu toată franchețea că ar fi în interesul amânduror popoare, germani și români, să-și dea mâna frățescă și să lupte împreună contra primejdiei comune. Intre germani am cuprins firește și pe sași; ba ne gândeam mai ales la ei când stăruiam pentru o alianță politică, fiindcă ni-se părea că mai curând ne vom apropia de sași decât de șvabi. N'am putut să realizăm aceasta alianță, și vina nu este a noastră, ci a împrejurărilor. Astăzi este clar pentru toată lumea, că o alianță între români, germani și slavi ar fi avut drept efect, ca un guvern Khuen să vie cu mult mai timpuriu, adică periodul de opresiune ar fi fost mai scurt, ceea ce este identic cu un mare câștig pentru popoare și pentru patrie. Dacă ar fi existat aceasta alianță, condusă firește de forțele politice germane, superioare nouă, guvernul Khuen, n'ar fi fost silit să se explice în lung și lat

cu de-alde Andrassy și Tisza, ci întreaga evoluție se făcea cu mult mai repede, cu mult mai sigur și cu mult mai în folosul tuturor.

Noi ținem deci neschimbați și astăzi ca și în trecut la aceasta alianță și sântem gata să punem toate ostenele în realizarea ei, îndată ce împrejurările o ar favorisa. Cu toate aceste regretăm a fi siliți să luăm iluzia sașilor, cari ne cred venind politicește spre ei în momentele de față. Nu cârmuim spre oportunism cu politica noastră, nici nu ne ademenește câtuș de puțin poziția ce au avut-o sașii în trecut și pe care o au în prezent. Noi avem astăzi mulțămirea a nu fi contribuit prin nimic, nici direct nici indirect, la starea deplorabilă în care a ajuns patria noastră. Rege, guverna și toți adevărații patrioți sânt astăzi de o potrivă înspăimântați de primejdiile mari ce ne înconjoară și ostensesc pentru înlăturarea lor. Mă-nile noastre sânt curate și conștiința noastră liniștită; nici o faptă nu se poate trece în socoteala noastră, nici o răspundere nu ni-se poate atribui. Toate relele, de care ne plângem astăzi cu toții, s'au făptuit nu numai fără concursul nostru, ci între protestele noastre cele mai hotărâte. Nu putem să râvnim deci la o politică oportunistă, care rămâne și ea responsabilă pentru halul în care a ajuns țara, și eventual s'ar face poate vinovată de fărâdelegile viitorului. Sașii, conducători și popor, erau convinși că sântem ocăruiți de guvernele ale fărâdelegilor; ei înșiși îndurau aceste fărâdelegi pe fiecare zi. Inșă pentruca poporul săsesc să fie tratat cu mai puțină asprime decât celelalte

popoare ei au crezut de cuviință să sprijinească guvernele fărâdelegilor nu în interesul patriei, nu în interesul obștesc, ci numai pentru interese egoiste.

Să se întărească răul în țară, ea să fie împinsă în prăpăstii, dar eu, scumpul meu, eu să am mai puține suferințe decât ceilalți, cari sânt condamnați împreună cu mine — cam aceasta era devisa politicii oportune a sașilor. S'ar putea ca o concepție politică atât de strâmtă să devină propagată distă? S'ar putea ca ea să cuprindă mințile și inimile unui popor ca cel românesc, care decând s'a trezit n'a cerut decât drepturi politice egale pentru toți? Nici odată în decursul veacurilor acest popor românesc n'a alunecat a pune mai presus interesele sale proprii de ale concetățenilor săi de altă limbă, sau de ale patriei, sau de ale dinastiei.

Dacă românii n'au făcut aceasta nici odată, n'au să o facă nici mai ales acum în momentele când nădăjduiesc a culege roadele politicii lor tradiționale, întemeiate pe principii adevărat creștinești.

Confratele nostru sas dela Sibiu înregistrează cu mirare schimbarea în atitudinea presei românești și este dispus a crede că și politica românilor a suferit o schimbare, ea a devenit oportunistă sau este pe cale a deveni oportunistă. El nu bagă de seamă că în realitate prin numirea guvernului Khuen nu politica românească s'a schimbat, ci politica generală a țării a luat o nouă îndrumare. Noi românii nu ne-am mișcat nici o linie dela locul nostru, dar toate în

Cucerirea aerului.

De I. Cornea, inginer.

Sosirea neașteptată de astă toamnă a lui Blériot, în mijlocul nostru, ne-a umplut de uimire. Zborurile din Budapesta, Viena și apoi din București au entuziasmat sute de mii de privitori până la extaz.

Regi, Principi, Generali și Miniștri, — savanți și fruntași ai industriei și ai comerțului i s'au închinat, ca unui cuceritor.

Lui Blériot i s'au adus cuvinte de omagii: »Ai cucerit aerul, o lume nouă ni ai cucerit Tu Rege al văzduhului... ș. a.

Văzându-l cât de maestuos și sigur plufia în aer, conducându-și cu eleganță mașina zburătoare, sutele de mii de privitori cari îl sorbeau cu ochii, îi răspundeau cu puternice urale, la saluturile lui din înălțime.

Acest entuziasm al mulțimei e explicabil.

Care dintre noi, nu a avut dorința să se poată ridica în sferele înalte și să plutiască în văzduh? E o dorință instinctivă, care e poate o moștenire atavică (după Darwin) de a ne avânta din cătușile care ne leagă de pământ, și a ne putea bucura de libertatea din largul atmosferei.

Omenirea încearcă din timpurile preistorice ca să imiteze pasările în zbor. — Ovid a prins cu pana sa maestră legenda cu Dedal și Icar, — legendă care în diferite variațiuni se găsește la mai toate popoarele.

Bardul nostru Alecsandri ne spune în legenda Mânăstirei de Argeș, cum:

»Mesterii gândea
Și ei își făcea

Aripi zburătoare
Din șindili ușoare,
Apoi le 'ntindea
Și 'n văzduh zburau.

În tradițiile legii creștinești, arhanghelii și îngerii sânt prezentați în chip de oameni înaripați. Zborul e dar tot ce omenirea își putea închipui mai sublim și nimic mai natural decât dorința de a realiza acest ideal.

Incăercările de a zbura prin propriile noastre puteri n'au dus la rezultat.

S'au întrebuintat deci toate mijloacele științei și mecanicii spre împlinirea acestei dorințe.

Frații Mongolfier, ne au dat balonul cu aer cald la 1783. Pilătre de Rozier și marchizul D'Arlander au fost cei dintâi oameni cari s'au înălțat cu acest balon la 21 Noemvrie al aceluși an.

Aproape în același timp, profesorul de fizică Jacques Alexandre Charles, cu ajutorul mecanicilor frații Robert, construiau balonul cu gaz mai ușor decât aierul.

Doi ani, după încercările lui Mongolfier — locotenentul de geniu Meusnier, a arătat principiile după care balonul poate fi dirijat — principii, cari au putut fi realizate însă abea după un secol.

Frații Tissandier, aplicară în anul 1882 puterea electrică pentru manevrarea propulsorului recomandat de Meusnier.

Cu doi ani în urmă colonelul Renard aplică un nou motor electric balonului »La France«.

Tinărul Brazillan, Santos Dumont, cu ajutorul unui motor cu petrol cârmuiește balonul său, înconjoară de trei ori turnul Eiffel și câștigă pre-

miul de 100.000 lei oferit de Deutsch (de Moertes).

Julliot, distins inginer, construiește dirijabilul »Le Jaune« și apoi »La Patrie«.

Acest din urmă însă fiind coborât pentru o mică reparație, în călătoria sa dintre Moisson și Verdun — e răpit de vânt și se pierde în nuori.

În locul acestuia s'a construit dirijabilul »La Republique«, — care însă n'a fost mai norocos decât predecesorul său.

»La o cursă de astă toamnă îi sare o aripă dela helice, balonul fu sfârșit, și se prăbuși cu patru din cei mai distinși, ofițeri ai armatei franceze.

Frații Lebaudy construiesc dirijabilul »Pax«.— Acesta s'a aprins în aer la o încercare din 12 Mai 1902.

Inginerul Surcouf împreună cu Kapferer construiesc »Ville de Paris«.

Dirijabilele Franței sporesc din zi în zi, cu toate că mai multe dintr'insele au fost distruse prin accidente.

Germania privia cu gelozie la numărul crescând al dirijabilelor franceze, cari în timp de răboiu puteau aduce cele mai însemnate servicii.

De aici să explică marele entuziasm cu care e primit contele Zeppelin, în prima sa călătorie la 5 August 1908.

Dar în mijlocul entuziasmului — balonul fiind coborât pentru un mic repaus la Echterdingen lângă Stuttgart, luă foc și în câteva clipe fu mistuit de flacără.

guvernul nostru s'au mișcat și au suferit modificări. Toate partidele politice, odinioară la aparență atât de puternice, pe care se răzima politica nefastă a Ungariei și rând pe rând oportunismul săsesc, sânt astăzi spulberate în toate regiunile vântului și nimic nu s'a ales din ele decât vai și amar pentru ele și pentru țară, care acum se găsește într'o stare afară de lege.

În aceasta stare de plâns a patriei »Majestatea Sa imperială și apostolică regală« ne-a trimis un om de încredere a sa, care să pună statul în lege și să așeze politica țării pe temelii noi, temelii, cari corespund cu egalitatea de drepturi pentru toți, cerută și susținută în toate vremurile de politica noastră națională.

Ce necesitate era sau ar fi, ca noi să părăsim tocmai acum politica noastră tradițională, când politica statului se apropie de a noastră? Noi am întâmpinat firește cu satisfacție și bunăvoință guvernul Khuen, care propovăduia voința împăratului, dar nu ne punem încredere deplină în el, fiindcă îl vedem încunjurat de oameni cari au tras până aici la carul răsturnat și ne temem să nu răstoarne și noul car. Dacă contele Khuen va ști să se apere de amicii săi și va duce în îndeplinire voința împăratului fără greș atitudinea presei române va deveni firește și mai amicală guvernului condus de dânsul.

Din contra dacă pretenșii săi amici se vor dovedi mai puternici și vor târi carul statului iarăși în ogașele vechi aceasta presă își va face datoria în toată libertatea — permisă de procurori — ca și până aici. Poporul românesc și politica sa tradițională rămân la locul lor neschimbate. Unde este în această atitudine o urmă măcar de o politică oportunistă a românilor, ce s'ar asemăna pe departe numai cu a sașilor?

Prefecți noi. »Monitorul oficial« de eri publică o nouă serie de numiri de prefecți. În afară de prefecții a căror numire

am anunțat-o în numărul nostru de Vineri, au mai fost numiți: *Somogyi István* (Târnova-mare), *Wieland Sándor* (Szepes), *Szalovsky Gyula* (Trenșén), *Becky Emil* (Ugoșca), *Bekassy István* (Vas), *Purgly Sándor* (Sabadka), *Sziklay Ede* (Abauj-Torna), *Medve Zoltán* (Carăș-Severin) și *Csaba Adorján* (Sătmar).

»Agitator« sas. Cu prilejul adunării generale din 1908 a societății culturale săsești »Gustav Adolf Verein«, studentul universitar sas Alfred Graeser a rostit la Șinca-mare un discurs în care procuratura a descoperit »agitație« împotriva națiunii. Tribunalul din Elisabetopole l-a achitat pe motivul că din declarațiile martorilor nu s'a putut constata agitația.

Curtea de apel din Târgul-Murășului a casat sentința de achitare, condamnând pe Graeser la o lună închisoare de stat și 50 de coroane amendă în bani.

Curtea de casație, firește, a confirmat noua sentință...

Un profesor croat »patriot«. Din Agram se anunță că studențimea croată a pornit o violentă campanie împotriva profesorului universitar Suflai, care, în lecțiunile sale de istorie, vorbind despre raportul dintre Croația și Ungaria vorbește ca despre o țară cucerită de Ungaria. Studențimea cere îndepărtarea profesorului care propagă astfel de teorii false și declară că în caz contrar vor boicota cursurile lui.

Cine e Jeszenszky? Noul secretar general în ministerul de interne are astăzi 58 de ani. În calitate de procuror a susținut, înaintea curții cu jurați din Cluj, acuza în procesul »Replicei« (1893), obținând condamnarea lui Aurel C. Popovici la 4 ani închisoare și 1000 de cor. amendă și a lui Nicolau Roman la 1 an închisoare de și 600 cor. amendă.

În anul 1894 a fost numit șef al »secției de naționalități«, create de ministrul-președinte baronul Bánffy, dovedind față cu noi cea mai mare intoleranță. A condus și alegerile parlamentare supt Bánffy, (1896) reușind să înfrângă opoziția kossuthistă, desfișurând cel mai mare terorism administrativ.

În anul 1899, ajungând la guvern Széll, secția aceea odioasă e desființată, iar Jeszenszky numit membru al contenciosului administrativ.

În anul 1897, cu prilejul vizitei regelui Carol al României la Budapesta, Jeszenszky, șeful campaniei de prigonire a naționalităților, a fost decorat cu »Steaua

1900	revine la 100 kgr.	motor	3 cai	putere
1903	»	»	»	6 »
1904	»	»	»	12 »
1905	»	»	»	24 »

Și astăzi dispunem de motoare cari la 45 kgr. greutate desvoltă o putere de 25 cai.

Acest progres al industriei mecanice, ne îndreptăția să nădăjduim încă de pe la anul 1900 o cât mai grabnică realizare a mașinei zburătoare.

Și n'au lipsit bărbați devotați aviațiunii. — Aceștia se împărțeau încă din veacul trecut în trei categorii după principiile pe cari le urmăreau spre a construi mașinile zburătoare: ornitopteristi, helicopteristi și aeroplanisti.

Ornitopteristii înzestreză mașinile lor cu aripi, și stăruie a imita cu ele bătaia din aripi a păsărilor.

Fie că această bătaie nu a fost încă prinsă în toate fazele ei de formă și iușeală, fie că aripa mecanică nu s'a putut construi, ca să corespundă acestei bătaii elastice și instantanee: ornitopteristii au obținut cele mai puține rezultate practice.

Helicopteristii vor să se înalțe în aer și să sboare ca ajutorul helicei.

Helicea învârtindu-se, se înșurubează în aer. Ea poate deci să se înalțe și să se coboare precum și să ia direcțiunea și viteza voită.

Între bărbații de știință și practicieni serioși, s'au asociat la helicopteriști cei mai mulți inventatori amatori și diletanți profani.

Oricine a văzut o moară de vânt își poate închipui că dacă am învârti aripile morii, cu o putere aplicată pe din lăuntru, pe când aerul e liniștit, aripile prind vânt cu dosul lor. Ele se în-

șurubează așazicând în aer, au deci tendința de a trage din loc și a zmulge sulul de care sânt prinse.

Dacă am aplica aripile în vârful morii, și le-am învârti în plan orizontal, ele tind a sălta coperișul morii în sus.

Închipuindu-ne deci un motor destul de puternic și ușor în acelaș timp, și înhămându-l la una sau mai multe perechi de helice, cari au forma aripilor morii de vânt: avem mașina zburătoare: »Helicoptera«.

Helicopteristii, îndată ce li s'a pus la dispoziție motorul dorit, — și-au putut începe încercările, — se convinseseră despre aceea ce se putea prevedea de mai înainte:

1. Că spre a se înalța și a se susține în aer se cheltuiește o putere considerabilă.

2. Că la cel mai mic defect al mașinei, întregul aparat cade brux, ca o pasăre impușcată, suferind toate urmările nenorocirii.

Din aceste considerațiuni, după încercările de altcum destul de reușite, a scăzut entuziasmul helicopteriștilor și s'au dat tot mai multă atențiune aeroplanelor, cari cu timpul din urmă au și reperat victoria.

În cele ce urmează mă voi ocupa deci mai pe larg cu aeroplanele.

Urmând clasarea mașinilor zburătoare; — »aeroplanul« l-am putea numi.

»Helco-ornitopter«, — fiind înzestrat și cu helice și cu aripi.

Dacă nu s'au putut imita în mod mecanic zborul prin batere de aripi, s'au putut studia, și reconstitui plutiarea păsărilor în aer cu aripile întinse.

(Va urma.)

Eugen Carada.

Banca Națională a României, comerțul românesc și poporul nostru românesc îmbracă haină de doliu, în urma morții lui *Eugen Carada*.

Modest, veșnic neobosit, Eugen Carada a fost sufletul primei și cele mai înalte instituțiuni financiare din România, instituțiune de care depinde în mare parte comerțul, industria și finanțele țării.

Iată în liniamente generale cariera acestui bărbat distins, model de patriot.

S'a născut la Craiova, în anul 1836. Studiile liceale și le-a făcut la liceul Carol I, fost *Colegiul Național* din acelaș oraș. După terminarea

În urma acestei catastrofe în loc de descurajare, întreaga Germanie li sare în ajutor, și în mai puțin de o săptămână se adună peste două milioane mărci, spre a se reface balonul și mai sigur, și mai puternic. — În 1900. Zepelin face cursa triumfală dela Frankfurt la Berlin.

Cărma balonului ni-a fost dată deci de secolul al douăzecișilea mai curând chiar decât ne așteptam.

Cu cât progresa, cu cât se perfecționa însă cărma balonului, cu atât esia mai bine la iveală că balonul nu poate sluji ca mijloc de transport, nici măcar sportiv, — din pricina că e prea greoi, prea voluminos, prea costisitor și în acelaș timp greu de îngrijit și de păstrat.

Balonul poate avea însemnătatea sa în explorări științifice și militare, dar nu poate fi merit pentru folosința publică.

Campionii aviațiunii au reluat deci ideea de a realiza mașina zburătoare, — idee care pe la sfârșitul veacului al nouăsprezecelea fusese părăsită și clasată între utopii în rând cu perpetuum mobile, pătrătura cercului alchimia ș. a.

Colonelul Renard, care construise dirigeabilul »La France« precisase încă în anul 1886 că mașina zburătoare va putea fi realizată atunci când vom dispune de un motor care să nu cântărească mai mult decât 1¹/₂ kgr. la un cai putere.

Împlinirea acestei profeții s'a părut însă prea îndepărtată pe-atunci pe când la un cai putere motorul cu vapor cântărea 100 kgr.

Prin introducerea motoarelor cu petrol, cari produc puterea direct prin arderea, sau mai bine zis prin explozia gazului, greutatea motoarelor scade din ce în ce, — astfel că la:

studiilor liceale pleacă la Paris, unde a urmat cursurile din *Collège de France*. S'a reîntors în țară la 1860 și mult timp a fost director al ziarului *Românul*.

La 1866, după suirea pe tron a regelui Carol, Eugen Carada a fost ales consilier comunal în București și ajutor de primar al capitalei. La 1867 a fost ales deputat al colegiului al treilea de Ilfov. Camera, drept recunoștință a vredniciei sale, l'a ales printre secretarii săi.

A luat parte la mișcarea dela 1870 din Ploiești — când cu republica de o zi — fapt care i-a atras darea în judecată. A fost însă achitat. După potolirea spiritelor Eugen Carada s'a stabilit la Paris, ocupându-se timp de mai mulți ani cu comerțul.

Eugen Carada, împreună cu Dimitrie Sturdza, Ion Kalindaru și Eugeniu Stătescu au luat parte activă la regulamentul administrației căilor ferate române. A fost membru în consiliul administrativ al acestui serviciu în anul 1883.

Guvernul lui Ion C. Brătianu l'a numit la 1881 director și guvernator al Băncii Naționale a României, mandat, pe care el l'a refuzat, revrând să se simtă îndatorat față de guvern. Doi ani mai târziu însă, el a primit această funcție, fiind chemat de acționarii Băncii Naționale. De atunci, adică mai bine de un sfert de veac, Eugen Carada și-a consacrat întreaga activitate pentru prosperarea Băncii Naționale, a cărei dezvoltare i-se datorește în mare parte lui.

Pe lângă activitatea lui de financiar distins, Eugen Carada a scris și următoarele cărți:

1. *Eyreei*, anii de pîrbegie și ministerul Brătianu.
2. *Intrigile Rusiei în România*.
3. *Propaganda rusească în Orient*.

El a făcut parte din comitetul secret româno-bulgar, care lupta pentru independența celor două popoare, după cum se constată dintr'un act oficial bulgăresc de curând publicat. Atât scrierile lui, cât și faptul că a fost membru în acel comitet ne arată păreri de cari era condus față de Rusia.

A fost prieten intim al lui I. C. Brătianu, căruia i-a stat la timp de nevoie totdeauna în ajutor cu sfaturile sale.

Deși ajuns la o situație atîta de strălucită, Eugen Carada nu și-a uitat nici odată de cei rămași în urmă. A fost un însuflețit sprijinitor al cauzei naționale, un luptător distins, cu vorba și cu fapta, al idealului nostru.

Senatul și moartea lui Carada. D. dr. Rîmniceanu: Mie mi-a fost sortit să vă aduc o tristă veste: am pierdut pe unul din cei mai remarcabili bărbați de stat ai României moderne, colaboratorul lui Ion Brătianu și al lui Costache Rosetti, după ce fusese elevul lor. Om care fugea de reclamă, el a fost inițiatorul răscumpărării drumurilor de fier, cel care a dat ideea să se dea construirea unor linii regimentelor de geniu. Fără să fi fost soldat, Carada a făcut războiul din prima pînă în ultima zi. Alături de Ion Brătianu el făcea în războiu pe intendentul, pe servitorul, fără a lua nici un ban indemnitate. El a fost tipul adevăratului patriot. După războiu, cu mare greutate a primit să intre la Banca Națională, unde a muncit nu ca un director, ci ca un simplu impiegat. Lui i se datorește finanțele românești, lui i se datorește consolidarea creditului român pe piețele străine. A fost un protector al comercianților români, pe mulți a scăpat de falimente. Carada era un democrat și un om drept.

A contribuit la ridicarea fabricii de hîrtie »Letea«, pe care a scăpat o de un dezastru. Carada era de o dărnicie rară; făcea bine însă fără să știe nimeni. Rare ori se va găsi un caracter ca al său. Trebuie să aducem omagiul nostru celui care s'a dus.

D. general Budișteanu: De sigur că toți ne asociem la sentimentele de regret exprimate de d. Dr. Rîmniceanu.

D. Al. Constantinescu: Guvernul se asociază la cuvintele bine simțite exprimate de d. Dr. Rîmniceanu pentru pierderea lui Eugen Carada, omul de bronz care și-a închinat toată viața sa pentru dezvoltarea României moderne.

D. Neron Lupășcu a făcut apoi propunerea că Senatul să fie reprezentat printr'o delegație la înmormîntarea lui Carada. Se admite.

Camera și moartea lui Carada. D. Președinte: Cu adîncă părere de rău aduc la cunoștința adunării pierderea unui fost membru al ei, Eugen Carada, membru al partidului liberal, un bărbat care a luat parte activă la cele mai însemnate acte ale renașterii României, și a fost întotdeauna în fruntea mișcării de liberare a economiei țării, — al cărui devotament pentru toate chestiile publice n'a avut egal decît modestia sa.

Cred că voi fi interpretul d-voastră, trimițînd familiei condoleanțele Adunării.

D. Toma Stelian, ministrul justiției: Guvernul se asociază la cuvintele rostite de d. președinte, în numele Adunării, și deplînge pierderea bărbatului al cărui nume va rămînea legat de acela al celei mai mari instituții financiare a noastră, de actele mari ale istoriei noastre contemporane, și de instituțiile de cultură din toate părțile locuite de romîni.

CONVOGARE.

Conform dispozițiilor statutare prin aceasta convoc adunarea generală a Asociațiunii din Arad pentru cultura poporului român pe zilele de 18 și 19 Februarie v. (3 și 4 Martie n.) a. c.

Ordinea de zi:

Ziua primă, Joi în 18 Februarie v. (3 Martie n.), în sala festivă a casei orașului din Arad.

1. Deschiderea adunării generale la orele 10 și jumătate a. m.
2. Discurs rostit de Vasile Goldiș, prim-directorul Asociațiunii.
3. Discursul reprezentantului Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.
4. Discursul reprezentantului Societății pentru crearea unui fond de teatru român.
5. Raportul general al direcțiunii despre gestiunea anului 1909 - 10.
6. Raportul despre starea financiară a Asociațiunii.
7. Raport despre biblioteca Asociațiunii.
8. Alegerea unei comisii de 3 pentru înscrierea de membrii noi.
9. Alegerea unei comisii de 5 pentru cenzurarea rapoartelor direcțiunii.
10. Ion I. Creangă, disertație de I. Montani.
11. Inchiderea ședinței.

Ziua a doua, Vineri în 19 Februarie v. (4 Martie n.) în sala festivă a seminarului diecezan.

1. Deschiderea ședinței la orele 10 a. m.
2. Verificarea protocolului ședinței prime.
3. Referada comisii pentru înscrierea membrilor noi.
4. Referada comisii exmise pentru cenzurarea rapoartelor direcțiunii și propunerile acestei comisii.
5. Eventualele propuneri și interpelări.
6. Alegerea biuroului Adunării generale pe noul period cu 3 ani, conform §-ului 12 din statute.
6. Alegerea direcțiunii pe anul 1910—11.
8. Inchiderea adunării.

Rog pe toți membrii Asociațiunii și pe toți sprijinitorii și binevoitorii culturii românești a se prezenta la această adunare.

Arad, 12/25 Februarie 1910.

Ioan I. Papp,

Episcopul Aradului,
președintele Asociațiunii din Arad
pentru cultura poporului român.

Scrisori din Paris.

Ploaia. — Teatrele. — Un restaurant într'a-devăr parisian. — Generozitate. — La 5, la ceai...

Plouă mereu. O ploaie de primăvară, fără sgomot. Sena e la același nivel; n'are deloc de gând să scadă. Primejdia însă a trecut. Temperatura e caldă.

Teatrele își schimbă afișul. Piese noi se vestesc pretutindeni. Doi autori dramatici stau de vorbă, în ploaia care cade.

— Ar fi vremea să scriem o piesă nouă...
— Da.
— Să căutăm una de actualitate.
— »Inundațiile«.
— Nu. Au trecut. Ș'apoi, e prea trist subiectul ăsta.

— Să scriem despre Pataud, șeful sindicatului electricianilor...

— Nu. Ne stinge lumina, în seara de reprezentare.

— Atunci ce piesă de actualitate vrei să scriem?

— »Ploaia«!

— Mersi! Ar cădea în fiecare seară!

Rue Tiqueton e o ulicioară îngustă, în împrejurimile bulevardului Strasbourg. Două rânduri de case, înalte și înegrite de fum, cu ferestre searbede în dosul cărora fâlțae cu tristeță niște biete perdele de pânză, oprește aerul să pătrundă în stradă. Intre streșinile petecite, cerul abea se zărește când e albastru.

Un fum inecăcios se târește în orice ceas, dealungul trotoarelor. La ora prânzului și seara, după apusul soarelui, un grup compact de caschete mișună pe îngustul drum. Sînt lucrătorii ce es de prin uzine; rue Tiqueton e o stradă de lucrători.

M'a vestit un parizian că dacă vreau să văd ceva interesant n'am decât să intru, pe vremea prânzului, într'unul din micile birturi din rue Tiqueton. Așa am făcut.

Intr'una din zilele trecute, am deschis ușa unuia din acele restaurante. Un vuet de cuvinte, întretăiat de sgomotul tăcămurilor ce se ciocnesc, și de chiote de răs, îmi izbiră auzul. Birtul era plin de lume. Lucrătorii mâncau rasol și beau vin roșu discutând cu animație. Pe fețele tuturor veselie și voie bună. Am căutat din ochi un locșor gol la o masă; l'am găsit. Și m'am așezat în fața unui tînăr lucrător robust, ce gusta cu mare poftă dintr'o mîncare cu cartofi.

Eram jenat; mi-se părea că privirile tuturor se vor întoarce spre mine. Costumul de o croială modernă pe care-l purtam, mă stingherea. Nimeni însă n'a luat seama la mine, nici lucrătorul la masa căruia m'am așezat; a zîmbit cu simpatie la urarea mea de ziua bună și a urmat să mînce, fără să se mai ocupe de mine.

Am poruncit și eu o supă, un rasol, pâine și o sticlucă cu vin. Mîncarea era delicioasă; tacămurile erau de tinichea, dar strălucitor de curate. Pe cîntea mea, am mîncat cu mare poftă. În jurul meu lucrătorii vorbeau de *Chantecler*. Ș'am fost uimit de pătrunderea și cunoștința literară a acestor oameni săraci și nevoiași.

Deodată, vecinul meu, lucrătorul își ridică privirea de pe farfurie și o ațîntește îndelung pe fața mea. Îmi isprăvisem ultima bucată de rasol și la întrebarea chelnerului dacă mai doresc ceva, am răspuns că nu. Tînărului muncitor i se adusesese tocmai un biftec gustos. Și fără să-mi dau seama ce face, aiurit, neavînd vreme să mă opun, îl văd că taie jumătate din friptura ce o avea dinainte și o pune pe farfuria mea cu un zîmbet blînd, cu o privire limpede și schinteind de generozitate.

Am îngînat câteva cuvinte fără șir, din cari lucrătorul a înțeles că l'întrebam de rostul acestei dărnicii. Și atunci, clipind din ochi cu indulgență, îmi spuse cu un alt zîmbet pe care voia să-l facă șiret:

— Mă rog... mă rog, nu te jena. Ți-s'au isprăvit paralele, hei?...

— Ba nu... îi răspunsei tot atît de uimit ca înainte.

— Ascultă, urmă el, punîndu-mi mîna pe umăr... nu te jena, zău, că n'ai de ce să te jenezi; că doar oameni sîntem și trebuie să ne ajutăm.

— Drept cine mă iei? îl întrebai atunci zîmbind la rîndul meu.

— De!... pari un artist, sau așa ceva, care și-a isprăvit banii. Ehei, domnule, căți n'am văzut eu de seama d-tale!... De sigur ești un om din lumea bună, dar sărac. În orice caz ești un intelectual.

Crezi d-ta că noi nu cunoaștem omul de pe față? Nu e greu să ghicesc că nu faci parte din lumea noastră. Vezi d-ta intelectualii și artiștii sînt gloria Franței; la început sînt ei săraci, că așa li-e soarta, dar mai târziu cine mai e ca

ei?... Dar mănâncă friptura, domnule, că se răcește — încheie el dându-mi pilda.

N'am vrut să-l jignesc și am început să îmbuc din biftek. Un zîmbet ușor îmi flutura pe buze. L'am întrebat:

— Ești sigur de cele ce spui?

— Dacă n'ar fi așa, ce ai căuta d-ta, om elegant, printre niște bieți lucrători ca noi, într'un birtuleț unde se plătește 60 bani dejunul?... Dar nu ești singurul, dragă domnule. Mai alaltăeri au venit aici să prânzească un domn cu barbă neagră, foarte distins, cu redingotă și joben... Trebuie să fi fost un medic...

N'am răspuns nimic, ci am urmat să mănânc. În jurul meu lucrătorii urmau să discute politică, literatură, artă... Nici o privire pesomorată la adresa mea, nici măcar o privire curioasă și jenantă. Mi-am plătit dejunul — 55 de bani cu vin cu tot — și luându-mi rămas bun dela generosul meu vecin, am ieșit, uimit și mișcat de cele văzute.

O! poporule parizian, ești fără îndoială cel dintâi popor din lume!

Acelaș prieten, care ține să-mi arate Parisul în toate colțurile sale, m'a dus a doua zi la 5 ceasuri seara, într'un restaurant elegant din foburgul Saint-Honoré. La primul etaj al restaurantului, într'o sală luxoasă, unde sgomotul pașilor e înăbușit de covoarele groase, o lume extrem de elegantă, își lua ceaiul în servicii de argint și 'n cești japoneze. Bărbați foarte puțini. În schimb, multe femei, cari nu sunt nici din aristocrația Parisului dar nici din așa numitul »demi-monde«. Întreținute bogate, actrițe, văduve tinere, publiciste, — își luau ceaiul convorbind.

Aici n'o să-și împartă nimeni biftecul cu d-ta — îmi zise prietenul — dar ceia ce poți găsi aici, e o prietenă... Când vei avea de gând să faci dragoste cu o adevărată pariziană, vino aici, așează-te într'un colț, și uită-te la vr'o frumoasă care-ți va plăcea mai mult. Să te uiți foarte politicos și foarte obraznic în acelaș timp. Apoi, să-i trimiți cartea de vizită, plină de vorbe măgulitoare și să-i ceri o întâlnire, pe a doua zi, tot aici. Fii sigur, că are să vie. Să nu-i spui însă că o să scrii în »Tribuna« despre întâlnire, fiindcă te-ai fșters pe bot: parizienile noastre sânt foarte discrete!...

Tristan.

Sărbătorirea lui Maiorescu la Viena.

— Raport telegrafic. —

Astăzi Luni, 15/28 Februarie, distinsul profesor și critic român d. Titu Maiorescu, unul dintre întemeietorii criticii științifice române și neobosit muncitor pentru răspândirea culturii române, — a împlinit vârsta de 70 de ani.

Din acest prilej, societatea »România Jună« din Viena a ținut să aducă tributul său de recunoștință acestui neasămuit educator și luminător al celor cari i-au ascultat glasul plin de vrajă...

Despre serbările din Viena primim următoarele telegrame:

Viena, 28 Februarie. Ieri, Duminică, la orele 3 și jumătate a avut loc în localitățile societății »România Jună« o ședință literară festivă cu care prilej s'a desvâlit tabloul lui Maiorescu, pictat de studentul Lavric (?).

Ședința a fost deschisă la orele 4 în fața unei numeroase și distinse asistențe. Au fost reprezentate societățile »Junimea« și »Dacia« din Cernăuți, »Petru Maior« din Budapesta.

Între alții am remarcat pe profesorii universitari Teclu și Urban Jarnik, cu fiul său.

Îndată după deschiderea ședinții, între aplauze unanime profesorul universitar Meyer-Lübke a fost proclamat membru de onoare al societății.

Discursul festiv a fost rostit de studentul bucovinean Marmeliuc care a arătat însemnătatea

mare a lui Maiorescu pentru critica și cultura română.

Viena, 28 Februarie. Astăzi, la orele 12, avut loc o nouă ședință la universitate în seminarul romanic.

Di Dr. Ilie Bacinschi și-a desfășurat, în limba germană, conferința despre Maiorescu.

La această ședință în afară de colonia română au asistat profesorii universitari Meyer-Lübke, Urban Jarnik și numeroși studenți germani.

Conferențiarul e fost viu aplaudat.

Viena, 28 Februarie. Măine Marți, la orele 12 a. m. va avea loc un matineu festiv în sala mare a dietei provinciei a Austriei-de-jos, și predarea diplomei de membru onorar oratorului festiv dlui consilier aulic prof. univ. Dr. Wilhelm Meyer-Lübke.

Seara la orele 8 va avea loc o convenire socială în otelul Riedhof. Oratorul festiv va fi dl Dr. Mihai Popovici.

Starea lui Lueger.

— Ultimele clipe. —

Toată lumea, dimpreună cu celebritățile medicale din Viena admiră puterea de rezistență extraordinară a primarului Lueger. De cinci zile medicii așteaptă clipă de clipă catastrofa finală și puterea de voință a bolnavului alungă de lângă pat moartea.

Puterile îi slăbesc însă și în curînd marele bolnav va cădea înfrînt...

Ziua de ieri.

Viena, 27 Februarie. Aseară s'a publicat următorul buletin medical: »Temperatura 37,5, pulsul 94, funcțiunea inimii mai slabă decât ieri; bolnavul refuză orice nutriment. Starea foarte primejdioasă«.

Azi dimineața, temperatura s'a urcat la 37,9, iar pulsul a căzut la 88. Funcțiunea inimii a rămas neschimbat slabă.

Viena, 28 Februarie. Noaptea de Duminică spre Luni a fost noaptea cea mai grea pentru toți cei din jurul bolnavului. Anturajul primarului așteaptă fiecare clipă catastrofa finală. Lueger zace într'o stare de somn letargic, din care tresare numai din vreme în vreme, pentru a șopti cuvinte neînțelese. Apoi recade în amorțeala de mai nainte. Face uneori mișcări convulsive, ca și când ar voi să se ridice în pat, dar puterile n-î mai îngăduie nici o mișcare hotărîită.

Liturgie românească.

Viena, 28 Februarie. Ieri Duminică, preotul militar român Dr. Virgil Cioban a oficiat în capela română gr. ort. o liturgie pentru însănătoșirea lui Lueger.

A asistat aproape întreaga colonie românească din Viena.

Viena, 28 Februarie. Astăzi la orele 11, profesorul Neusser l-a examinat pe bolnav și a constatat că respirația a devenit foarte superficială. Tensiunea arterială a scăzut.

După amiază, a avut loc o nouă consultațiune medicală.

Bolnavul e într'o continuă stare de apatie.

Momente lucide

Din vreme în vreme, Lueger își recâștigă conștiința și face glume. Azi a întrebat pe medicul care e deosebirea între cele patru facultăți. Medicii n'au știut să i răspundă.

Lueger le-a răspuns ei, vesel.

»Facultatea juridică îi desbracă pe oameni, facultatea de medicină li omoară, facultatea teologică îi îngroapă, iar facultatea filozofică nu știe să spună pentru ce există omul!«

Zăbind, Lueger s'a adresat apoi din nou medicilor săi:

»Nu, ceiace am spus despre facultatea de medicină a fost numai glumă«.

Apoi a adormit din nou.

Maj. Sa și Lueger.

Viena, 28 Februarie. Măine avea să aibă loc la Schönbrunn, cu prilejul consiliului comun de miniștri, un mare dineu dat de Împăratul.

Împăratul a contramandat dineul, invocând motivul agravării bolii primarului Vienii.

Viena, 28 Februarie. La orele 4 d. a., prelatul Schöpfer l-a vizitat pe Lueger. Venind dela bolnav, a spus că orice speranță e pierdută.

A făcut mare senzație că deputatul socialist Schummeier, unul din vrășmașii politici cel mai înverșunați al bolnavului, a venit în persoană pentru a se informa despre starea lui Lueger.

Ultima oră.

Viena, 28 Februarie. Lueger continuă a dormita. Medicii sânt neconțenit lângă patul lui.

Dela orele 4 numai pe câteva clipe și-a recâștigat conștiința.

Consiliu comun de miniștri.

D. Justh începe campania electorală.

— Situația politică. —

Arad, 28 Februarie.

Membrii guvernului au fost ieri toți la Viena pentru a participa la un consiliu comun de miniștri. S'au discutat mai ales chestii din politica externă, convențiile vamale și contele Aehrenthal a inițiat pe noii miniștri unguri în tainele politicii externe. Mai interesant e ce s'a petrecut în țară. Partidul kossuthist al dlui Justh a făcut început oficial al campaniei sale de agitație electorală.

S'a ținut o »mare« adunare de popor la Mohács unde d. Justh s'a prezentat cu o bișnuită suită de deputați. Dînsul și-a ales un loc cam ominos de unde începe campania. Trebuie să ne izbească puținul interes ce se arată pretutindeni pentru opoziția ungurească.

Apatia, oboseala și desgustul par a fi cuprins până și pe alegătorii unguri pentru »lupta națională« fără sorți de izbândă. D. Justh e socotit ca om cinstit dar naiv și fără dibăcie politică. Partidul lui e lipsit de un stat major de oameni valoroși, e o adunare de nulități și ahtiați după putere. Singura lui notă simpatică e lupta pentru votul universal cu care poate să mai atragă mulțimile pe partea lui, dar firește numai mulțimile ungurești, căci cât despre noi, ne-am pierdut de mult încrederea în felul cum vrea să realizeze votul universal.

D. Justh la Mohács.

Partidul dlui Justh și a început turneul de agitație prin țară. Primul popas a fost la Mohács. Pretextul a fost darea de seamă a deputatului de Mohács *Ferdinándy Béla*, după care a vorbit Justh.

Pe o parte a țării, a zis dînsul, azi egoismul și goana după câștig au pus stăpînire. Mulți caută azi numai interesul lor egoist, puterea, și nu vor să servească interesul obștesc. Apelează la alegători ca să respingă la alegeri pe amăgitori cari vor să-i cîntească în credința lor cătră principile partidului independentii. Nu se cuvîne să vorbesc despre mine, zice dl Justh, dar am dat o pildă care ar trebui urmată de toți oamenii politici unguri. Am părăsit cea dintâi situație din cameră și am respins puterea pentru principii.

Când s'a dat coaliției puterea, acum patru ani, s'a făcut greșala că realizarea votului universal s'a lăsat în mâini rele, căci s'a dat unui om orenici-odată nu a fost aderentul lui. Activitatea 67-istilor a fost dezastruoasă pentru țară și va fi și pe viitor dezastruoasă.

Ni-s'a făgăduit în schimbul votării cvotei mâna liberă în chestia băncii. Am votat sarcinile în bună credință, iar când am cerut banca, ni s'a răspuns că coroana e contra ei. Astfel s'a născut conflictul dintre coroană și națiune pentru care poartă vina sfătuitoarea coroanei, d. Wekerle și tovarășii lui cari au făcut coroana să creadă că banca autonomă e dorința unei mici grupări de 25-30 de oameni.

Când am fost chemat la împăratul, mi-s'a propus să mi-se dea puterea, dacă mă voi lăpăda de principii, dar am respins-o. A fost greșala coaliției că a primit puterea fără nici un drept în schimb. Acuma Viena încearcă din nou un guvern ca al lui Fejérváry ca prin el să ne silească la o nouă pace fără condiții, ca acum patru ani. Dar ne-a fost de-ajuns odată. Acum vom lupta din toate puterile. Nu va fi pace aici până nu vom avea neatârnamarea economică, banca autonomă și votul universal (Aplauze). Vom combate orice guvern care nu va realiza amândouă dorințele acestea.

După celelalte discursuri s'a hotărât din nou candidatura vechiului deputat *Ferdinándy*.

În 2 Martie d. Justi va merge la Sátoralyaujhely cu partizanii săi unde va ține a doua adunare.

Miniștrii unguri la Viena.

Viena, 28 Februarie. (Dela corespondentul nostru). Primul-ministru contele Héderváry a sosit ieri la Viena pe două zile. După el au venit și ceilalți membri ai cabinetului. D. Héderváry va fi primit mâine Marți în audiență la M. Sa împăratul. D. Héderváry a tras la Grand Hotel.

Consiliu comun de miniștri.

Viena, 28 Februarie. (Dela corespondentul nostru) Dimineața la orele 8^{1/2} primul ministru *Khuen-Héderváry* a vizitat pe ministrul de finanțe d. *Lukács*.

La orele 9 dimineața primul ministru a avut o consfătuire cu ministrul de comerț *Hieronymj*, cu d. *Lukács*, și cu *Serényi* ministrul de agricultură.

La orele 10 a început consiliul comun de miniștri. Au asistat, afară de toți miniștrii unguri, miniștrii comuni *Aehrenthal*, *Schönaich* și *Burian*, apoi primul ministru austriac d. *Bienert* și d-nii *Weisskirchner*, *Bilinski*, *Pop*. Conferința a durat dela 10 până la orele 2 fără un sfert, adică aproape patru ore. S'au desbătut chestii de ordin politic și economic, convențiile comerciale cu *România*, *Serbia*, *Turcia*, *Muntenegro* și *Grecia* și relațiile comerciale cu *Argentina* și *Mexicul*, fără a se lua hotărâri definitive.

După aceasta ministrul de externe contele *Aehrenthal* a informat pe miniștrii prezenți asupra situației politice externe și asupra relațiilor monarhiei cu străinătatea.

D. *Lukács* s'a întors azi la Budapesta. D-nii *Khuen* și *Apponyi* rămân în Viena unde mâine primul-ministru va fi primit la împăratul.

Manifestul partidului independist.

Partidul independist de supt șefia lui *Justh* s'a adresat și el către »națiune« într-un manifest lung, publicat în organul partidului »*Magyarország*«. *Justhiștii* apelează la popor, solicitându-i sprijinul întru »apărarea drepturilor atacate ale națiunii«.

Manifestul se ocupă, în rândul întâi, cu nenorocita chestie a băncii. Partidul stăruie pe lângă înființarea băncii autonome, »a cărei realizare nu Maj. Sa a zădărnicit-o, ci intrigile politicianilor 67-ști«; cere înființarea ei pe ziua de 1 Ianuarie 1911, iar pe ziua de 1 Ianuarie 1917 cere decretarea independenței vamale. Manifestul înșiră în sprijinul cererii acesteia cunoscutele argu-

mente răsuflăte: ridicarea cotei cheltuielilor comune, dorința majorității țării, dreptul națiunii la bancă autonomă etc.

Despre chestiile militare nu se face pomeneire, fiindcă înainte de toate trebuie rezolvite chestiile economice.

În ce privește chestia reformei electorale, partidul se declară aderent al votului universal, fără să pomenească, însă, de votare secretă.

»Partidul nostru — zice acest manifest — a stăruit pentru votul electoral universal și egal încă înainte de ce chestia aceasta ar fi fost adusă în discuție de către Maj. Sa. Zeci de ani a luptat pentru realizarea acestui vot. Durere, rigiditatea și dorul de-a parveni al partidelor 67-iste au zădărnicit orice progres pe acest teren.

»Înainte cu patru ani, partidul independist s'a aliat cu celelalte partide, primind guvernul, mai ales din motivul ca să realizeze votul universal. Alcătuirea proiectului de lege și-au rezervat-o conducătorii partidelor 67-iste. Durere, însă, partidul 48 ist s'a înșelat și în chestia aceasta, fiindcă au trecut nu numai cei doi ani fixați înainte pentru coaliție, ci au trecut aproape 4 ani și reforma nici astăzi nu e introdusă... Partidul independist a declarat cu toate prilejurile că în orice clipă e gata să și dea concursul pentru introducerea votului electoral universal și egal...

»În chestia aceasta, însă partidul condamnă introducerea pluralității, care e o violare a principiului egalității politice și oferă favoruri numai oligarhiei și plutocrației.

»Partidul independist condamnă în același timp toate tendințele retrograde ce se manifestă pe terenul acestei reforme — în interesul unui sistem politic corupt, care întotdeauna s'a bazat pe sprijinul naționalităților (?) și și-a câștigat partizani prin corupție și volnicie. Această politică n'a voit să statornicească pacea națiunii și ordinea publică de stat și alipirea sinceră către statul ungar a tuturor cetățenilor de orice limbă, — introducând instituții nespuzătoare, ci a încercat să câștige naționalitățile printr-o administrație coruptă și un sistem bine organizat de agenți electorali... Chiar de aceia stăruim ca votul electoral universal și egal și nemijlocit să se introducă fără amânare...«

Manifestul încheie cu declarația că »națiunea maghiară trebuie scăpată din prăgul asupririi și al exploatării... ca pe viitor să nu fie sute de mii de cetățeni nevoiți să ia în mână toiagul pribegiei...«

Adunarea generală

a „Reuniunii Femeilor Române“ din Arad.

Arad, 28 Februarie.

Ieri d. a. la ora 5 s'a ținut în saloanele d-nei *Aurelia Beleş*, soția dlui notar public *Ioan Beleş*, adunarea generală a Reuniunii femeilor române din Arad.

Adunarea a fost precedată de o ședință a comitetului Reuniunii supt președinția d-nei *Letiția Oncu*.

Adunarea generală a fost prezidată de d-na *Aurelia Beleş*, președinta Reuniunii. Notar d. *Sever Bocu*, secretarul Reuniunii.

S'a înfățișat un frumos număr de doamne, dintre cari am remarcat pe d-na *Aurelia Beleş*, d-na *Letiția Oncu*, d-na *Vasile Beleş*, d-na *Vasile Papp*, d-na *Iustina Șerban*, d-na *Eugenia C. Pop*, d-na *Elena Goldiș*, d-na *Livia Vuia*, d-na *Lucreția Herbay*, d-na *Adriana Ispravnic*, d-na *Octavia Ciuhandu*, d-na *Virgil Antonescu*, d-na *Petru Vasilon*, d-na *Florica Popovici*, d-na *Constanța Lazar*, d-na *Sofia Mihulin*, d-na *Cornelia Iacob*, d-na *Rozalia Marșieu*, d-șoarele *Hortense Bogdan*, *Hermina Ciorogar*, *Flora Bonts*, *Aurelia Păcurar*, *Alexandrina Popovici*.

D-na *Aurelia Beleş* deschide adunarea rostind o mică dar călduroasă alocțiune:

— Vă mulțumesc doamnelor și domnilor — a zis d-na președintă, — pentru deosebită interesare ce și dovedit față de Reuniunea noastră și scopul mareț ce-l urmărește: a edifica școala de fete. Cu plăcere vin a vă raporta, că comitetul nostru în frunte cu mult stimata doamnă *Letiția Oncu*, a desfășurat un zel extraordinar, încoronat de un succes care ne pune în uimire, pentru intruparea idealului nostru. Spune că comitetul va prezenta un raport amănunțit despre activitatea sa. Vorbind despre școala de fete a zis:

— Ce nobil și mareț lucru e pentru noi școala aceasta, care va avea mențiunea să cultive fetele noastre în sentimentul național și religios! Merită ca, stimatele mele doamne, să ostenim din zi în noapte pentru a o vedea cât mai curând realizată! (Aplause).

Raportul comitetului.

Secretarul dă citire apoi raportului general despre activitatea comitetului în anul trecut.

În raport se constată că comitetul și-a început activitatea cu un apel către femeile române, rugându-le a se înscrie de membre.

Apelul acesta a avut cel mai cald răspuns. S'au înscris

26	membre fondatoare,
36	» pe viață,
49	» ordinare,
76	» ajutoare
33	membri ajutători.

După aceasta s'a lansat colecta către întreg publicul român, invitându-l să contribuie la fondul de zidire al școlii de fete. Cu totul s'au distribuit 150 colecte, dintre cari mare parte nici acum nu s'au reînapsat. Totuși s'a adunat o sumă considerabilă prin colectele sosite până acum, care este de 21,515.56.

S'a lansat apoi și un al trellea apel — către damele române, rugându-le să contribuie cu obiecte de lucruri de mână pentru loteria Reuniunii, profeșată în primăvara anului acesta. Comitetul se feicită pentru rezultatul ce a obținut. Din depărțări mari au sosit daruri frumoase și azi sânt deja adunate peste șase sute de obiecte pentru loterie. Intre ele lucruri de mare preț.

Raportează apoi comitetul că a aranjat la Dumineca Tomii o serată etnografică, care a produs un venit de 1229.

Cu ocaziunea inaugurării palatului »*Tr. buneie*« a organizat o audiență literară-muzicală care a produs un venit de 700 coroane.

Comitetul raportează apoi, producând mare însuflețire în rândurile damelor, că adunarea generală de ieri a băncii »*Victoria*« la rugarea Reuniunii a votat o sumă de 25.000 coroane spre scopul fondului de zidire al școlii de fete.

Se raportează în fine că »*Asociațiunea culturală*« din Arad a cedat beneficiul balului ei din anul acesta, tot în favorul fondului școlii de fete.

Raportul casierei.

D-na *Iustina Șerban*, casiera Reuniunii dă citire raportului ei despre încasările făcute în decursul anului și despre starea fondului.

Se constată cu satisfacție că Reuniunea a strâns în decurs de un an considerabila sumă de 28,288.25 cu darul băncii »*Victoria*« laolaltă 53,288.25.

Prezintă apoi libelele, și hârtiile de valoare și socotelile.

Se alege apoi o comisiune de trei în persoanele doamnelor *Livia Vuia*, *Eugenia C. Pop* și *Lucreția Herbay* pentru censurarea rapoartelor și se suspendă ședința.

Terminându-și comisiunea lucrarea, în numele ei dna *Livia Vuia* constată că activitatea comitetului a fost dintre cele mai fecunde și că, stăruind în această activitate, visul Reuniunii va fi în curând o realitate. Comisiunea a rămas încântată de rapoartele ce i-s'au prezentat. Deși se cunoștea munca febrilă a comitetului, acum când ea este expusă pe de întregul, impresionează în mod extraordinar. Spune că socotelile, precum și

valorile anexate la aceste socoteli, sânt în cea mai perfectă ordine.

Propune apoi ca adunarea generală să voteze comitetului și îndeosebi doamnei casiere, pe lângă absolutoriul obișnuit, cea mai caldă mulțumită.

Adunarea primește.

Darul »Victoriei«.

Comisiunea a fost viu impresionată de darul extraordinar al băncii »Victoria«, care o apropie cu un uriaș pas spre țintă.

Propune ca adunarea generală să trimită o adresă de mulțumită institutului »Victoria« și în legătură cu aceasta comitetul să facă o asemenea adresă și către celelalte bănci românești, ca imitând exemplul »Victoriei« să aducă toate obolul lor pe altarul culturii naționale în serviciul căreia va sta școala de fete din Arad.

Adunarea primește cu entuziasm.

Loteria.

Comisiunea, examinând raportul comitetului în chestia loteriei, propune ca adunarea generală să decreteze definitiv organizarea loteriei.

Se primește.

Membrii onorari.

Comitetul a făcut propunerea, ca pentru titlurile deosebite, câștigate prin donatorii de sume mari la recunoștința reuniunii, adunarea generală să proclame membri onorari pe următorii:

D. Gheorghe Serb, Budapesta.

D. Antoniu de Mocsonyi, Buda.

Dna Eugen Mocsonyi, Capolnaș.

D. Iosif Gall, Lucareț.

D. Dr. Vasile Stroescu, Davos.

Adunarea îi votează cu însuflețire.

Se alege apoi în senzul statutelor comisiunea permanentă pe un period de trei ani pentru examinarea socotelilor a rapoartelor și pentru autentificarea proceselor verbale ale adunării generale, în persoanele doamnelor Livia Vuia, Eugenia C. Pop și Lucreția Herbay.

Alegerea președinției.

D-na președintă Aurelia Beleş, își exprimă apoi dorința de a se retrage dela președinție. Spune că a purtat totdeauna cu drag sarcina aceasta, dar vremea și împrejurările o silesc acum să stăruie în mod irevocabil în aceasta hotărâre. Aceasta cu atât mai mult, că intereselor Reuniunii nu se va aduce nici o jignire, ca odinioară când nu era cui să-i cedeze aceasta sarcină. Acum, zice, avem pe iubita mea amică Letiția Oncu, care ați văzut de câtă muncă și energie este capabilă! Crede că are consentimentul întregii adunări, rugând pe d-na Letiția Oncu să primească președinția.

D-na Letiția Oncu spune că ar stăruie din toată inima, dacă ar ști că ar putea să o facă pe d-na Beleş să-și schimbe hotărârea. Ii vine greu, spune, să o vadă retrăgându-se dela postul pe care l-a împlinit cu multă vrednicie. Amintește de meritele d-nei Beleş pentru Reuniune pe care mai dela început o servește parte ca vicepreședintă, și în cel mai lung timp ca președintă. Aceste merite nu se vor uita nici odată. Fiindcă hotărârea d-nei Beleş este irevocabilă, primește votul adunării, dar o roagă, ca acum cu prilejul retragerii sale, adunarea să aleagă pe d-na Aurelia Beleş membră onorară a Reuniunii.

Adunarea primește cu însuflețire.

Ocupând locul prezidial d-na Letiția Oncu, prezintă scrisoarea de demisiune a d-nei Iustina Șerban din postul de casieră,

pe care din motive familiare, nu-l mai poate ținea.

Recomandă în locul d-nei Șerban, pe d-na Vasile Papp.

Adunarea primește și votează mulțumită d-nei Șerban pentru activitatea din trecut.

D-na președintă Letiția Oncu roagă adunarea că la postul de vicepreședintă devenit vacant prin alegerea d-sale, să se aleagă d-na Vasile Beleş.

Se aclamă cu însuflețire.

Un comitet de domnișoare.

D-na președintă Letiția Oncu, propune ca pentru organizarea loteriei de obiecte să se aleagă un comitet de domnișoare, care să dea mâna de ajutor comitetului.

Propune în aceasta comisie pe domnișoarele Hortensia Bogdan, Hermina Ciorogor, Flora Bonts, Aglaia Pap, Veturia Petran, Onora Luca, Aurelia Păcurar, Veturia Pap, Minerva Dimitrescu, Lucia Pa u, Zina Popoviciu, Felicia Ionescu, Anghela Radovan, Hermina Iancoviciu, Aurelia Costin, Aurora Lepa și Marioara Precupaș.

Terminându-se toate agendele, d-na președintă mulțumește pentru interesul viu manifestat de doamne și își dă expresie nădejzii că acest interes va fi mereu în creștere și că nici una dintre dame, nu se va odihni până ce nu se va ridica măreț în Arad un palat pentru cultura noastră de mâine.

Adunarea s'a încheiat la ora 6¹/₄.

Răvaș din Beiuș.

Baluri. — Costum național. — Comersanți români. — Moderații noștri.

Beiuș, în 25 Faur.

Am pornit cu reclamele! Se practică obiceiul ca să se scrie rapoarte elogioase despre felul cum are să decurgă cutare sau cutare concert, petrecere sau convenire socială, înainte de ce s'ar fi ținut. Așa, apoi rapoartele scrise după concert, sânt adeseori de prisos.

Dar reclama de cele mai multe-ori nu prinde, devine banală, monotona, câte odată neconsușabilă și respingătoare.

S'a făcut svon, s'a dat alarma în jurul unui concert, unui bal sau convenire socială? Atunci publicul cititor își face fel de fel de iluzii mărețe, și întovărășit de aceste iluzii, e nerăbdător, cuprins de-o agitație neînțeleasă, până când vine ziua mult așteptată. Se întâmplă însă că în aceasta zi mult așteptată să vină puțină lume, la concert, petrecere sau convenire socială. Atunci iluziile se risipesc, decepția se ivește și scrisul îl consideri ca o minciună. Și odată dacă dai undeva de-o minciună ca asta, nu te sinchisești să te mai duci acolo unde se face reclamă.

Sentimentul de solidaritate nu trebuie cântat în felul acesta. El să pornească din un înbold firesc, din o dragoste frățească și din o datorie obligatoare, să fii față la toate manifestările noastre culturale sau sociale, sprijinindu-le.

La noi, în Beiuș, acest sentiment de solidaritate socială, e acum foarte puternic. El a venit dela sine, ca ceva firesc fără nici o reclamă, fără nici o agitație.

Sântem, fără îndoială într'un stadiu de prefacere, într'am într'un văgaș de progres frumos.

În acest an viața noastră social-culturală e foarte bogată în evenimente îmbucurătoare. Lăsam la o parte șirul conferințelor, cari și acum decurg, și despre cari vom vorbi mai târziu, amintim aici, că în carnavalul ce se duce, s'au ținut două concerte și două baluri, unul al casinei române și altul al eclegiei bisericești ortodoxe, ambele foarte succese.

Aceste baluri au făcut să petrecem câteva clipe senine, vesele, în deplină armonie, ce stăpânește acum întreaga inteligență din Beiuș.

Salele au fost lixite de public. Acolo ai putut vedea alătura de conducătorii noștri pe meseriașii noștri, cari au să devină un factor foarte important în dezvoltarea vieții noastre culturale.

S'a constatat apoi cu prilejul acestor baluri, un fapt îmbucurător, că adică, dacă între noi domnește deplină înțelegere; întrunirile noastre sânt foarte reușite atât supt raportul moral cât și cel material.

Nu e nevoie să căutăm simpatia străinilor, nici sprijinul lor. El este, se găsește la noi, și prin aceasta dovedim, că valorăm mai mult, decât sântem numai noi cu noi.

Meseriașii ne au făcut apoi o surprinză plăcută. La ambele baluri, în pauză, supt conducerea dlui Pavel Mornăilă tinerii Aurel Cristea, Todor Hoza, Aurel Fofin, Virgil Corbu, Nicolae Pop, Gheorghe Pop, Ioan Sala, Nicolae Popoviciu, Nicolae Bogdan, Gheorghe Micle, Gavril Cosma, Nicolae Jude, au jucat »Bătuta« și »Călușerul« aplaudați furtunos de publicul asistent.

Balul casinei s'a făcut supt conducerea d-nilor Coriolan Ardelean, protopop gr. cat. și Dr. Ioan Ciordaș; iar al eclegiei supt a dlui dr. Gavril Cosma.

Costumul național era la noi de tot neglijat. Îl vedea-i numai la câte-un concert, unde era reclamat de comedii e lui Iosif Vulcan, cu subiecte din viața țărănească. Curentul de naționalizare însă se răspândește în cercuri largi și la noi. La un concert dat în localul casinei douăzeci de de dame și d-șoare purtau costumul național, din diferite ținururi, dând un aspect minunat salei.

La o nuntă ce s'a ținut în palatul din Oradea-mare a Prea S. Sale episcopului Dr. Dem. Radu, damele au fost poftite să participe în costumul național, făcând pe străini să admire arta mâinei femeii române.

Și în privința răspândirii costumului, ca la toate alte năzuinți laudabile, d-na Viora Dr. Ciordaș servește ca bun exemplu...

S'a făcut prin coloanele acestui ziar amintire despre nevoia de comercianți români în Beiuș. Ei se ivesc. Până acum erau numai doi cu prăvălii proprii, acum sânt cinci.

Dar datoria noastră este nu numai să ne bucurăm de înmulțirea lor, ci avem și o altă datorie: să i sprijinim. Banul nostru să nu-l dăm comercianților străini ci lor, căci de ei avem mare nevoie și ei sânt totdeauna alături de noi; la jertfe și alte îndatoriri.

Le spun acestea, în locul celor ce se plâng de prea puținul sprijin al nostru.

Dar cu toate că se pot semnala vești îmbucurătoare în viața noastră social-culturală, în cea politică, nu ne vom bucura de deplină glorie a trecutului.

Avem prevestirile noastre. Dacă bate vântul din spre Vașcău, știm, că vremea se schimbă, aducând ploae. Așa și în cele politice. Dacă se ivesc elemente turburătoare, ele trebuiesc să vină dela Vașcău. Și acolo bate acum vântul moderațiilor, acolo se pregătește ceva rușinos și păgubitor pentru viața noastră politică națională. Acolo candidați la deputăție, de acolo dragoste neclintită către noul guvern și ură față de politica noastră națională, de acolo participări voioase la constituirea partidului din »Vigadó«.

Dar așteptăm, să vedem vântul nu se schimbă.

Senin.

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Agitația pentru votul electoral în Prusia.

Berlin, 28 Februarie. Ieri a avut loc o mare întrunire publică a intelectualilor germani în favorul votului universal. Întrunirea a fost prezidată de profesorul universitar List.

Fabricantul Frenzl a vorbit în numele comerțului și al industriei, iar profesorul Spiegel în numele profesorilor universitari.

Intrunirea a votat o rezoluție prin care se cere introducerea votului universal. Rezoluția se va preda dietei prin o delegație.

Mulțimea de peste 20.000 s'a îndreptat apoi înspre palatul imperial, dar a fost oprită

de poliție. Mulțimea s'a îndreptat apoi în fața palatului cancelarului imperial. Trecând în fața palatului dietei, mulțimea a izbucnit în huiduie la adresa guvernului.

Poliția a fost foarte rezervată. Se crede că la ordinul împăratului.

Frankfurt, 28 Februarie. Socialiștii, democrații și liberalii au ținut supt cerul liber o adunare monstră, cum nu s'a mai pomenit dela 1848 încoace. Au asistat mai bine de 50.000 de oameni. Oratorii au vorbit dela 8 tribune.

Poliția s'a purtat foarte rezervată.

Breslau, 28 Februarie. Eri a avut loc o mare adunare de protestare împotriva reformei electorale din Paris.

S'a primit o rezoluție prin care se cere introducerea votului universal.

Criza dinastiei grecești.

Atena, 27 Februarie. Regele a primit ieri în audiență președintele Camerei. Cu acest prilej le-a declarat că noua Cameră e chemată să se declare în chestia revizuirii constituției.

»Sânt convins — a zis regele — că această Cameră va săvârși o acțiune inspirată de adevăratele interese ale patriei, a cărei prosperare ne face tuturor la inimă».

Camera a hotărât să intre în discuția proiectului de revizuire joia viitoare.

Întoarcerea contelui Aehrenthal.

München, 27 Februarie. Conte Aehrenthal, însoțit de consilierul de legăție contele Szapáry, a plecat aseară, la orele 10 și 40 minute, cu acceleratul de Salzburg.

Înainte de a pleca, a fost la dîneu la principele Oettingen-Spielberg.

Viena 27 Februarie. Conte Aehrenthal a sosit azi la Viena.

Greva din Filadelfia.

Filadelfia, 27 Februarie. Greviștii au acordat societăților termen până Luni pentru împlinirea cererilor. Luni vor proclama greva generală.

Ieri au schimbat macazurile liniilor de tramvaie, provocând numeroase ciocniri de tramvaie. Au murit 4, au fost răniți 48.

Poliția i-a împrăștiat pe greviști cu forța.

Filadelfia, 27 Februarie. Din Westbethlehem se telegrafiază că în minele de oțel ale lui Schwab, de origină din Ungaria, minierii, tot de origină din Ungaria, s'au revoltat și despuiând magazinele de arme au atacat minele.

Schwab a cerut ajutor dela Filadelfia. Au sosit în curînd 100 de poliști, cari au atacat mulțimea. Un minier a fost omorît, mai mulți răniți grav.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 28 Februarie n. 1910.

— Prânz la curte. P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp a dat ieri un prânz în onoarea ofițerilor români dela batalionul care pleacă mâine pe o vreme mai îndelungată spre a face serviciu de frontieră în Bosnia. Au luat parte în frunte cu locotenentul colonel d. Silviu de Herbay, dd. căpitani Burdeu, Serb și Voicu, dd. sublocotenenți Sandor de Vist, Brote, Rîșcuța, Dragoi d. cadet Eduard Verindean. Afară de dd. ofițeri au mai fost între invitați P. C. Sa Augustin Hamsea archimandrit, Alexandru Pecican, Vasile Goldiș, Iuliu Herbay și Sever Bocu.

La friptură P. S. Sa episcopul ridică un toast în onoarea ofițerilor cari pleacă de parte să-și facă datoria pentru tron și pentru patrie. Grea datorie, dar onorifică pentru batalion, de care nu se îndoiește că ofițerii români se vor achita cu vrednicie. Bea în

sănătatea ofițerilor în frunte cu d. vice-colonel Herbay și le dorește să se întoarcă sănătoși acasă.

În numele ofițerilor, răspunde d. vice-colonel Herbay, mulțumind P. S. Sale pentru cuvintele frumoase ce a adresat ofițerimii și pentru distincția ce li-a dat prin masa ce le-a oferit. Spune că cuvintele P. S. Sale le va fi un talisman în depărtarea lungă în care pleacă. Inchină pentru P. S. Sa.

Vorbește pe urmă P. C. Sa archimandritul Augustin Hamsea, dorindu-le asemenea drum bun și reîntoarcerea sănătoasă și voioasă acasă.

Societatea a petrecut într-o vie animație până la ora 4 1/2.

Banchetul Asociației din Arad.

În ziua întâie a adunării generale a Asociației aradane, Joi în 3 Martie n., va avea loc la ora 1 p. m. un banchet la Crucea-Albă. Doritorii de a participa sânt rugați a se înscrie de cu vreme la d. avocat Iustin Marșicu, Arad.

Românii din America pentru Brad.

Cităm în »Libertatea»: »Reuniunea română de cântări din Girard și Joungstovn« (statul Ohio), neputându-se susține mai departe, a hotărât să se desființeze. Când a luat această hotărâre însă, Reuniunea ajunsese a avea adunate ceva parale ca fond al ei, anume 38 dolari (190 cor.) Membrii Reuniunii când să la hotărâre asupra acestor bani, și au adus a minte cu românească inimă și de gimnaziul din Brad și au hotărât așa: 22 dolari (110 cor.) li dăruim parohiei gr.-cat. de aici, 16 dolari (80 cor.) să se trimită ca ajutor la fondul de învățare al gimnaziului din Brad.

— Adunarea generală a Asociației din Arad. Sfânta liturghie ce se va oficia, Joi, cu prilejul adunării generale a Asociației culturale din Arad, va începe dimineața la orele 9. Aducem aceasta la cunoștința publicului, care este din nou rugat a participa în număr cât mai impozant, la serviciul divin.

Banchetul se va începe după amiază la ora 1.

Aranjatorii balului Asociației sânt de asemenea rugați să se înființeze cu toții, Joi seara, la orele 8, în sala dela »Crucea-Albă«.

— Ședință publică a Societății de lectură a teologilor din Arad. Joi, Duminecă, publicul românesc din Arad s'a întrunit iarăși în sala care a fost martoră atâtor manifestații culturale și bisericesti ale vieții noastre, în sala festivă a seminarului teologic, ca să asculte de data asta prestațiunile literare și muzicale ale Societății de lectură a teologilor. A asistat la producțiunea teologilor un frumos număr de intelectuali, clerici și mireni, în frunte cu P. C. S. vicarul Orășii-mari, părintele V. Mangra, P. C. S. părintele R. Ciorogariu directorul seminarului, Vasile Goldiș secretarul consistorului Aradan și deputat în camera ungară, S. Rălcu secretarul general al »Victoriei«, P. Trușia și alții, dimpreună cu o aleasă reprezentanță de dame a societății din Arad. Programul ședinței a reușit punct cu punct, storcând aplauze călduroase. Corul a cântat »Pui de lei« de I. Vidu, »Serenadă«, »Spune mândro maică-tie« și »La fântână« de A. Bena. A plăcut în deosebi doina »Spune mândro maică-tie«, care a trebuit repetată. D. Nicolau Ilies teolog c. l., a citit o interesantă disertație despre fabuliștii români. D. P. Mirza a declamat poezia lui Coșbuc »Decebal cătră popor«, iar d. Adrian Popescu a cântat din vioară, cu cunoscuta l-d-sale destoinicie »Fragments din opera Faust și Mignon«. Venitul net ce s'a încasat din contribuiri benevole se va întrebuița în favoarea »bibliotecilor de curs« ale Seminarului.

— O victimă a cometei Halley. Din Nădlac se telegrafiază că măcelarul Andrei Demkoviți s'a sinucis Sâmbătă seara, trăgându-și un glonț în creeri. Într-o scrisoare, în care își ia rămas bun dela ai săi, spune

că moare acum »fiindcă nu vrea să aștepte moartea prin cometa Halley«.

— Clubul român din Viena. Ni-se scrie: În 20 Febr. 1910 st. n. și-a ținut »Clubul român« din Viena adunarea generală. După darea de seamă a președintelui Gheorghe Viteneu, adunarea și-a votat mulțumită, iar comitetului absolutoriu cu cea mai mare laudă. La adunare au luat parte între alții ilustrul nostru protector, generalul Alex. Lupu, înflăcăratul luptător pentru fiecare cauză românească, Dr. Lazar Popovici și scumpul nostru părinte sufletesc Dr. Iuliu Florian.

Comitetul nou e următorul: Președinte: Militia-de Nicolescu. Vice-președinte: Gheorghe Viteneu. Secretar I.: Nicolae Roșca. Secretar II.: Sever Pop, Casier: Severian Zugrav. Controlor: G. Glossar. Bibliotecar: Nicolae Fleșieriu. Substituți: Ioan Praveți și Dan Ștefan.

În comisia revizuitoare: D. General Alexandru Lupu. Dr. Lazar Popovici și Dr. Marius Sturdza.

— Congregația extraordinară a comitatului Caraș-Severin va avea loc la 5 Martie n. Este în interesul cauzei ca membrii români ai congregației să se întrunească deja Vineri seara la Lugoj, fiind mai multe chestii importante de convorbit. La ordinea zilei a congregației afară de mai multe chestii administrative de deosebită importanță, se află și rescriptele noilor miniștri în cari își anunță intrarea în funcție. Sânt apoi scrisorile de adio ale miniștrilor Apponyi și Darányi precum și scrisoarea de adio a fostului primcomite Carol Fialka. (»Drap«).

— Crimă legală. Din Viena se anunță că Sâmbătă a avut loc în Viena un duel cu pistoale între baronul Wiederhofer și un ofițer de cavalerie, al cărui nume se tănuiește. Baronul Wiederhofer a rămas mort pe »câmpul de bătaie«. Glonțul adversarului său i a spulberat creeri.

Câteva luni arest pentru adversar, și crima e expiată!

O conversație. Doi domni trec pe stradă, înaintea mea, conversînd cu glas înalt.

»Crede-mă, zice unul dintre ei, tu nu poți să cunoști bucuriile și fericirile unei căsătorii potrivite; cursul vesel al anilor, calmul neîntrerupt și pașnic al...

— Dă-mi voie, de cînd ești căsătorit?

— De... de — trei săptămîni».

— Din Oradea-mare. Am primit azi la redacție un apel, în care un comitet aranjator anunță o serbare jubilară...

Regretăm că nu putem publica acest apel. E tipărit în tipografie străină.

— Din protopopiate. Dumineca în 14 Februarie 1910 st. v. s'a ținut sinodul protopresbiterial al tractului Făget. Prea onoratul domn protopresbiter Sebastian Olariu, ca președinte, după o vorbire potrivită deschide sinodul, dînd citire prin notar următorului raport general: 1. În întreg protopresbiteratul sânt 40 de parohii matere cu 14 preoți, 35 administratori și 9 filiale.

Protopopiatul în anul 1909 a fost locuit de 27,881 locuitori, din cari 14,210 bărbați și 13,671 femei. S'au născut 775 copii, din cari 396 copii și 369 fete. Cu privirea la starea învățămîntului am remarcat, că în cursul anului școlar 1908/9 au fost obligați a cerceta școala dela 6—12 ani 1553 băieți și 1398 fete. Dela 12—15 ani 652 băieți și 623 fete. Știu scrie și citi 8125 băieți și 2669 fete.

Rezultatul examenelor la finea anului școlar a fost următorul: Au primit clasifică: Laudabil: Ioan David, Susani; Dimitrie Ștepanescu, Jupani; Gheorghe Drăgoi, Bujor; Trifon Ardelean, Surducu-mic; Vasile Brașovan, Furdia; Simeon Ionașiu, Morgina; Mihalovici Sinteș, Ioan Caba, Curte; și Gheorghe Seracim, Breazova.

Bun: Coriolan Belgea, Cliciova; Adrian Ardelean, Cliciova; Aurel Anghel, Coșava; Bogdan, Făget; (religie) Bugariu Băsești, Emil Dărășă, Hânzești (rel.) și Iacob, Făget.

Suficient: Ioan Toma, Sudriaș; Gheorghe Secosan, Poganești; Filip Răduți, Bârna; Ștefan Iancovici, Botinești; Avram Ștepanescu, Jurești; Ioan Stancu, Brănești; Ioan Eva, Coștel; Arone, Bichgi; și Ioan Gândor, Românești.

În celelalte comune fiind școalele închise nu s'au ținut examene.

— **Aeroplan unguresc în Anglia.** Ziarul »Observer« din Londra vorbește în termeni foarte elogioși despre un nou aeroplan inventat de un ungur, Bajza Aladar, fiul romancierei Bajza Lenke. Ziarul englez laudă mai ales perfecționarea sistemului de cârmuire și de ascensiune și-l invită pe inventator să și construiască aeroplanul în Anglia, unde tehnica mai înaintată va ști să exploateze și mai mult calitățile extraordinare ale noului aeroplan.

— **Comună pustită de foc.** În comuna Szentpéterur, comitatul Zala, a izbucnit săptămâna trecută foc, care în scurt timp s'a întins din uliță în uliță pustiind aproape jumătate din comună. Focul numai cu mari eforturi a putut fi stâns.

Pagubele se urcă la mai multe sute de mii de coroane.

— **Hymen.** D-șoara Cornelia Ardelean, fiica preotului Petru Ardelean din Nădălbéști s'a logodit cu d. Simeon Stana, candidat de preot. Sincere felicitări!

Contribuiri la fondul cultural al diecezei Aradului.

Ioan Russu, zluș, Chișorosiu	—	Cor.	5
Milentie Popovici zluș	»	»	5
Ștefan Crișan	»	»	10
Gherasim Serb, referent, Arad	»	»	50
Gheorghe Purcariu, casier	»	»	200
Vasilii Papp, avocat	»	»	125
Sofia Papp	»	»	25
Zoe Papp	»	»	25
Aglaia Papp	»	»	25
Iuliu Chirilescu de Kétegyháza not. public Chișineu 50 cor.	»	»	50
Valeriu Maleș preot, Belotiuș	»	»	20
Gheorghe Morariu, inv. pens. Arad	»	»	25
Constantin Don, episcop	»	»	15
Teodor Brădean, econom Cuvin	»	»	1
Ioția Jogiă,	»	»	2
Vasile Bradu	»	»	1
Gheorghe Serb,	»	»	10
Gheorghe Bradu,	»	»	10
Fabrișiu Manuilă, preot Sâmbăteni	»	»	30
Alexa Manuilă, econom	»	»	10
Nicolae Joși	»	»	10
Mărioara Manoilă, preoteasă	»	»	20
Paul Felnean, preot	»	»	5
Jean Călnicean, Chesinț	»	»	20

Cronica socială și artistică.

Petrecere cu danț în Cluj. Tinerimea universitară română din Cluj invită la petrecerea cu dans ce va avea loc la 10 Martie n., în sala mare a »Otelului Central« (Nagy Gábor) din Cluj. Inceputul la orele 8 seara.

Bal mascat în Hațeg. Tinerimea română din Hațeg invită la balul mascat ce va avea loc Sâmbătă, 12 Martie n., în sala otelului »Mielul de aur«. Inceputul la orele 8 seara.

Bal și tombolă în Tohanul-vechiu. Femeile române din Tohanul-vechiu invită la Balul împreună cu Tombolă, ce va avea loc Duminică, 6 Martie n., în Otelul comunal din Tohanul-vechiu. Inceputul la orele 8 seara.

ECONOMIE.

Adunarea generală a băncii »Victoria«.

Arad, 28 Febr.

Adunarea generală a băncii »Victoria« s'a ținut ieri Duminică la orele 10 în mijlocul unei afluențe mari de acționari și de alte persoane cari poartă un viu interes băncii din Arad. În timpul celor 22 de ani de când »Victoria« s'a înființat, progresele ei, avântul repede, s'gur și nestingherit de nici o tînjire, au așezat banca aceasta în rândul celor dintâi bănci românești din toată Ungaria a doua după »Albina«.

Adunarea de ieri a fost un popas în mersul ei neîntrerupt spre înflorire, a fost un prilej de a se constata din nou structura solidă și puterea inerentă a acestui mare așezământ financiar. A fost un triumf și o sărbătoare a hărniciei tăcute, a progresului necentenit, care a întrunit pe toți fruntașii din ținutul Aradului.

Intre hotărârile mai însemnate e votarea unei sume de 25.000 de cor. pentru școala de fete din Arad.

Se înțelege că adunarea generală a primit raportul prezintat de direcțiune. S'a dat și de data asta expresie recunoștinții pentru cei doi neobosiți conducători ai băncii d-nii *Dr. Nicolae Oncu și Sava Raicu*, cărora se datorește prosperarea și puterea de azi a băncii.

Un banchet animat a încununat sărbătoarea aceasta frumoasă.

Iată amănunte asupra adunării:

Adunarea generală a avut în localitățile din palatul »Victoriei«. Adunarea a început la orele 10 a. m. La masă au ocupat loc d-nii Roman Ciorogaru care a deschis adunarea, apoi *Dr. Nicolae Oncu*, directorul, *Sava Raicu*, secretarul băncii.

Dintre acționari sînt prezenți: Gh. Adam, Virgil Antonescu, Cornel Ardeleanu, Vasile Arjoca, Petru Balint, Ion Binchiș, Augustin Bojoc, Savu Bugar, Dr. Teodor Burdan, frații Burza, Dr. N. Cioclan, Arsenie Ciungan, Dr. Aurel Demian, P. Dirlea, P. Dobrău, D. Don, Gh. Feier, Procopie Givulescu, I. S. Hălmăgeanu, Iuliu Herbay, Dr. Sever Ispravnic, Vasile Mangra, F. Manoilă, Ion Marșieu, Petru Marșieu, Dr. Iustin Marșieu, Gh. Mladin, Ion Moldovan, Iosif Moldovan, Dr. Ioan Németh, Dr. Aurel Novac, Ilie Papp, Vasile Papp, Aurel Petrovici, Gh. Pleș, Dr. Șt. C. Pop, Gh. Popa, At. Popovici, Dr. Gh. Popovici, Axente Secula, Gherasim Serb, Dr. I. Ursu, Ilie Ursu, Pascu Ursu, Petru Vasilon, Traian Vățianu, Dr. Rom. Velici, Dr. Gh. Vesa, apoi o sumedenie de țărani: Iacob și Gh. Bulboacă, Petru Dărăbuș, Todoruș Laza, Todor Mogoș, Nicolae Orodan, Mitru Ostoia, Gh. Suciu, Vasile Tămășdanu, Flora Tripa, Gh. Ponta etc.

Adunarea a fost deschisă prin părintele *Roman Ciorogaru*. Serbăm azi sărbătoarea muncii, a început d. sa. Aici e matca intereselor noastre economice. Pînă muncă bine chibzuită am câștigat încrederea tuturor atât în sus cât și în jos. Factorii creditului privesc cu încredere deplină la dezvoltarea băncii noastre. Oratorul regretă în sfârșit că între cei prezenți nu poate saluta pe unul din întemeietorii băncii, pe iubitul nostru fruntaș Mihai Velici, azi reținut pe patul suferințelor. Exprimă în numele tuturor dorința ca el să se însănătoșească (*Trăiască!*).

D. Sava Raicu citește apelul nominal al acționarilor la care răspund 77 de acționari, reprezentând 1667 de acții cu 596 de voturi.

D. Dr. Nicolae Oncu, citește raportul general al direcțiunii. Constată că cu toată situația economică atât de grea, banca a făcut progrese în toate ramurile de operație. Portofoliul de polițe a crescut în anul trecut cu 2 milioane de cor., iar contul depunerilor a crescut cu mai mult de 2 milioane. Asemenea au crescut activele la aproape 15 milioane și venitul brut și nef, iar circulația totală atinge suma de 225 de milioane. Una din bazele acestei solidități e fondul de rezervă general care a trecut peste un milion de cor., aproape egal cu capitalul social. În același timp s'a creiat un nou fond special de rezervă. Roagă să se împartă un dividend de 20 de cor. de acție.

În viața internă a băncii se remarcă cumpărarea caselor învecinate din calea arhiducelui Iosif nr. 1. Circulația generală și personalul băncii crescând în mare măsură, birourile de azi nu o mai încap. S'a cumpărat deci casa cea nouă cu un preț de 200.000 de cor. Sucursala din Chișineu înflorește de asemenea și face servicii bune provinciei. Din consemnarea operațiilor reiese la depuneri un total de 8,899.316 cor. (creștere față cu anul trecut 2,078.823) la escont total 11,278.645 cor. 51 fil., (creștere 1,982.110 cor.) la ipotecă 1,022.759 (creștere 348,604) la contul curent 234.679 cor. (creștere 161,364 cor.), la lombard un total de 30,450 cor. iar totalul circulației în anul 1909 e de 225,720.774-74 cor. Profitul net e de 200,558 cor. 97 cari se împart astfel: 5% dividend acționarilor; 60,000, iar restul de 140,558 cor., 97 se împarte: a) 20% pentru fondul special de

rezervă: 28,111 80, b) 19% tantieme direcțiunii, directorului executiv, comitetului de supraveghere și funcționarilor: 26,706-12 cor. Restul de 85,741 cor. 5 fil. se împarte 5% supradividend acționarilor: 60,000 cor. pentru dotarea fondului de pensii 10,000, pentru scopuri culturale și filantropice la dispoziția direcțiunii 6,000 de cor. În sfârșit suma de 9,741-05 cor. se trece la contul veniturilor anului viitor.

La sfârșit d. Oncu roagă adunarea să aprob. bilanțul și să dea descărcarea direcțiunii.

D. Dr. Gheorghe Popa spune că un popor în treg privește cu dragoste la acest așezământ și fiecare din acționari se simte fericit a avea o parte din această fortăreață. Aduce elogiile deosebi celor doi conducători ai băncii d-nii *Oncu și Raicu* pentru munca și priceperea și puritanismul cu care conduc banca și amintesc de asemenea și meritele funcționarilor.

D. Sava Raicu dă citire raportului comitetului de supraveghere. Comitetul a ținut mai multe ședințe și a controlat mersul băncii atât la centrală, cât și la sucursală unde a găsit toate în cea mai bună rânduială.

D. Dr. Nicolae Oncu spune că o mișcare frumoasă și mare a început în Arad pentru ridicarea unei noi școli de fete. E de datoria noastră, spune, ca să ajutăm această mișcare prin un dar mai mare. În acest scop propune votarea unei sume de 25.000 de cor.

Adunarea primește cu însuflețire propunerea aceasta.

Se hotărăște pe urmă modificarea articolelor 31 și 35 din statute prin cari se puneau până acuma piedici direcțiunii la cumpărarea de imobile și pentru alegerea funcționarilor băncii ca funcționari la alte bănci.

Expirând mandatul pentru două posturi în direcțiune, se alege d-nii *Petru Truția și Axente Secula* iar în comitetul de supraveghere se alege pentru un nou period de trei ani, d-nii *Gh. Feier, Nicolae Marcu, Dr. Sever Ispravnic și Dr. Cornel Ardeleanu*.

Adunarea s'a ridicat după orele 12 în strigătele de *Să trăiască* ale celor prezenți.

Banchetul.

După adunare a avut loc în sala separată dela *Mileniu* un banchet la care au participat acționarii. Seria toastelor a deschis-o d. *Dr. N. Oncu* care a vorbit frumos pentru *Mihai Velici* care e bolnav și nu poate lua parte propunând să-se trimită o telegramă familiei.

Dr. Victor Bontescu spune că nu e aici o sărbătoare e materialismului brutal, ci al capitalului care nu-i decât muncă comprimată. Aici avem însă capital românesc menit să servească interese românești. Inchin pentru direcțiune care e pătrunsă de aceste vederi.

D. P. Truția a ridicat paharul pentru cei doi bărbați scari stau în fruntea »Victoriei« d-nii *Oncu și Raicu*.

D. Sava Raicu mulțamește acționarilor pentru că i-au sprijinit cu voturile lor în toate acțiunile. Noi mergem necentenit înainte, zice, și solicităm și pe viitor sprijinul Dv. Inchină pentru acționari,

Părintele *Tr. Vățianu*, și-a adus aminte de eroii anonimi, funcționarii băncii cari lucrează zilnic pentru prosperarea băncii.

În numele funcționarilor d. *Ion Moldovanu* mulțamește. Spune că funcționarii »Victoriei« nu lucrează numai pentru pâinea de toate zilele, ci mai păstrează într'un colțisor al inimii lor și dragostea de neam care i călăuzește. Inchină pentru șeful funcționarilor, d. *Sava Raicu* căruia i-se face ovații.

Dr. Gh. Vesa vorbește pentru popor și inchină cu paharul gol de alcool ca un simbol al moralizării poporului.

Țăranul *Magoș* a vorbit frumos despre folosul percare-l aduc băncile noastre pentru popor. Mai de mult poporul plătea uzurariilor câte 30—40 la sută dobândă, azi băncile l-au scăpat de uzura asta.

Dr. Gh. Popa spune că conducătorii »Victoriei« sînt și conducătorii vieții noastre publice și inchină pentru ei.

S'au rostît pe urmă și câteva toasturi vesele. Banchetul foarte animat, și intim s'a sfârșit abea cătră orele 4. p. m.

Plata granelor din Arad

25 Februarie 1910.

S'a vândut azi:

grâu 100 mm.	13.60—70
orz 100 mm.	6.50—
ovă 100 mm.	6.80—
secară 100 mm.	8.60—
păpușol 600 mm.	5.90—6—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 klg

Lista de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 21 Februarie 1910.

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Orzu nou

De Tisa — — — — —	28 K.	95—30 K.	—	Hil
Din comitatul Albei — —	28	80—29	80	«
De Pesta — — — — —	28	90—29	»	«
Munkácsi — — — — —	28	95—29	»	«
De Bacica — — — — —	28	60—29	»	«
Secară de calitate I. — —	19	75—20	05	»
Secară de calitate mijlocie	19	55—19	65	«
Orzul de nutreț, calitate I.	14	75—14	95	«
Ovă de calitate I. — — —	15	70—16	—	«
Ovă de calitate a II. — —	15	40—15	60	«
Ocuruz — — — — —	14	80—15	—	«

BIBLIOGRAFII.

La **Librăria »Tribunei«** se află de vânzare

- I. Russu-Sirianu*: La Roma, schiță din călătorie . . . . . » 2—
- Dr. E. Babeș*: Diaagnoza . . . . . » 3—
- A. Cosciuc*: Nutrirea animalelor de casă (op. premiat) . . . . . » 1.50
- Stelian Russu*: Foiletoane . . . . . » 1—
- A. O. Maior*: Bibliot. copiilor, vol. II. » 1.60
- » » » v. III și IV. » 1—
- Ișidor Ieșan*: Românii din Bosnia și Herțegovina în trecut și prezent . . . » 1.50

In amintirea canonicului Augustin Bunea. Articole și alte semne de durere ale neamului . . . . . cor. —.50

„Impresii de teatru din Ardeal“

de **Zaharie Birsan.**

Prețul **2** coroane.

plus 20 fileri porto.

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10—30— 20 fileri pentru porto. poștal.

Comandele de cărți etc. precum și prețul lor să se adreseze către: **Librăria »Tribunei«**, Arad str. **Deák Ferencz 20.**

Posta Administrației.

I. Tăslăuan, Belbor. Abonamentul de 12 cor. lam primit.

Vinc Guleș, Șeitin. Numai pe lângă taxă se poate publica. Nota o vom trimite ulterior.

Gh. Crețariu, Șebeșul-săsesc. Am primit 12 cor. abonament până la 1 Aprilie 1910.

Nicolae Boițiu, Gepin. Am primit 12 cor. abonament până la 1 Iulie 1910.

Vasile Hossu, preof. Oláhfordorháza. Ziarul de aici se expediază regulat. Reclamați la poștă.

Ioan Oprea, Iezvin. Am primit 8 cor. abonament până la 1 Iulie 1910.

Redactor responsabil: **Iulu Giurgiu.**
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

O domnișoară română

inteligentă, versată în afaceri comerciale, dorește a face cunoștința unui domn bine situat, ce nu preferează de o mare zestre, mulțumindu-se cu ceva mai puțin. Ofertele sunt a se adresa adm. ziarului »Tribunei« sub titlul »Brad«.

Un candidat de avocat

cu praxă

află aplicare într'o cancelarie din Arad. Reflectanții sunt rugați a trimite ofertele lor la administrația »Tribunei«.

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

S'au ieftinit cărbunii.

Care de acum își câștigă sau abonează cărbuni și cochs pentru iarnă, economisește 25%!

100 Klgr. cochs de fabrică de gaz cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Prusia cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Jil c. 4.—.

100 Klgr. cărbuni de lemn fără praf cor. 6.—.

100 Klgr. de cărbuni pentru fauri cor. 4.60.

Róth József mare neguțător de cărbuni

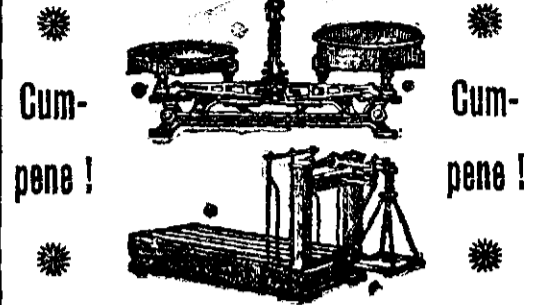
Arad, Eötvös-u. 3.

Nr. Telefonului 63.

Pentru fabrice, mori precum și pentru trierat expediez cărbunii de Prusia de calitate cea mai bună.

In atențiunea proprietarilor de cumpene!

Am onoare a face cunoscut on. public că am depus cu succes bun **repararea și pregătirea cumpenelor** la școala industriașă și de metalurie din Arad și astfel ca reparator calificat pentru repararea cumpenelor primesc repararea a tot-felul de **cumpene** ș. a. cumpene cu brațe egale, în forma

de pară, — zecimale, — centimale și pentru trăsuri, precum și semnarea punctuală a podurilor de 20, 10, 5, 2, 1 — și 1/2 kg. și legalizarea lor. —

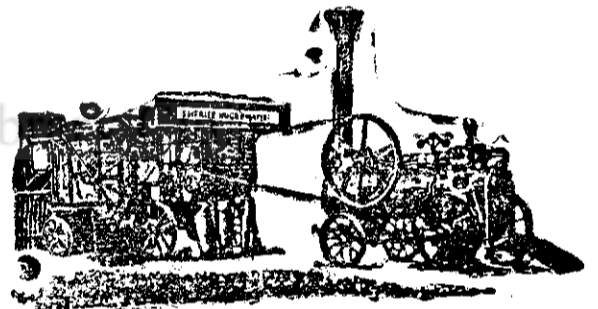
Rugând binevolorul sprijin, sunt cu d. stimă:
LUDOVIC SIRBU lăcătar și măjer diplomat,
D E V A, Laktanya-ut nr. 6.

DEBRECZENI LAJOS

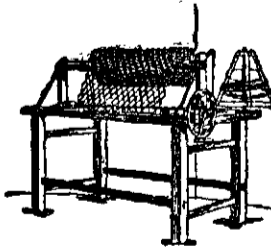
reparator de mașini

Oradea-mare — Nagyvárad

— Kolozsvári-ut 29/43. —

Primește repararea tehnică a orice soi de mașini economice, motoare mánate cu aburi, gaz, petrolu, benzin oleu brut, motoare absorbitoare de gaz, precum și aranjamentul de mori cu prețuri ieftine și pe lângă condițiuni de plătire favorabile.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabriacă de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

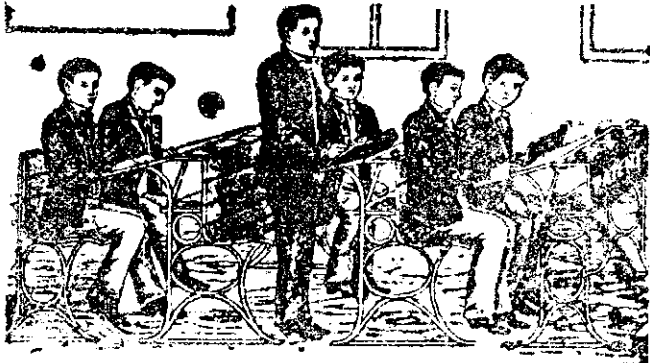
Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Prim lucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

==== Premiat la 6 expoziții. ====

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
 și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
 și mobilarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

COLOREAZĂ ȘI CUREȚEȘTE NAGY și FAZEKAS

în O R A E A - M A R E - N A G Y V A R A D .

Colorează și curățește tot felul de vestimente precești, bărbătești, de dame, blouze de mătăasă, costume de batist, draperii la ferestre, și mantale de piele. Dantele și panglici de mătăasă după modele dorite.

In caz de doliu, orice vestimant în mod excepțional se colorează negru.

Depozitul nostru e în Nagyvárad. Szt.-János u. 48.
 Intreprinderea: Fekete sas palota, pasagé 26.

Halmai József, fost adjunt la notarul public
 Strausz Gyula, fost oficiar de bancă. —

Cancelaria Inregistrată

Halmai și Strausz,

pentru mijlocirea împrumuturilor de bani,
 vinderea și cumpărarea de averi mobile și imobile.

Mijlocește: împrumuturi ipotecare (pe întabulare) și amortizaționale (pe mai mulți ani).

Se angajează: pentru răscumpărarea (convertarea) de împrumuturi ipotecare, dela procente mai mari la mai mici.

Mijlocește: cumpărarea, vinderea, schimbarea și esarendarea de averi mai mari pământuri, etc).

Primește: manipularea (conducerea) caseilor de închiriat pe lângă remunerațiuni cât se poate de minimale.

Mijlocește: vinderea, cumpărarea și schimbarea de căși particulare, căși de închiriat și vii.

Primește: parcelarea și colonizarea averilor imobile (pământuri).

Telefon nr. 726.

Adresa telegrafică: Halmaistrausz.

Correspondență se poate face și în limba română.

Arad, (str. bisericii) Weitzer János-u. Nr. 9,
 în partetul edificiului nou a școlii de fete.

Cu deosebită stimă:

Halmai și Strausz.

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA” societate comandită Déva.

Pregătește și ține în depozit:

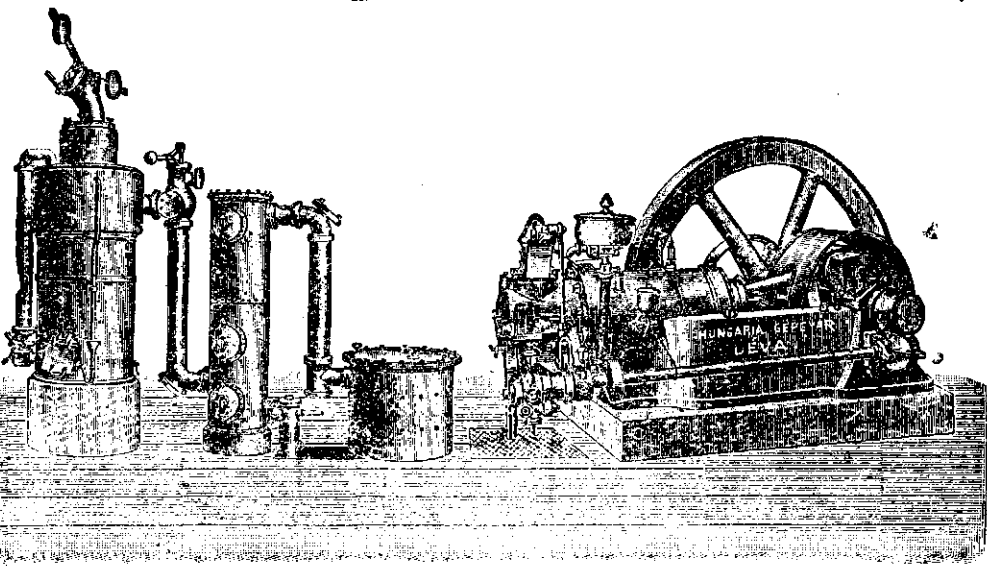
Tot-felul de mașini economice.

Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru trierată, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.

Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apeducte și fântâni.

Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități: instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de ghiață, lăptării și fabrică de cașuri și repararea canelilor.

Stațiuni de automobile.

Hoffmann Sándor Arad, palatul teatrului.

== Cadouri de Sărbători pentru domni, dame și copii ==

se pot căpăta cu prețuri foarte scăzută până la 31 Decembrie.

Este în interesul fiecăruia să cerceteze prăvălia aceasta, dacă vrea să aibă cadouri frumoase și potrivite cu prețuri ieftine.

— Pardesie pentru dame și domnișoare, precum și paltoane se capătă cu prețuri foarte scăzute. —

Un mic extras despre mărfurile din magazin și despre alți nenumărați articlii, cari din lipsa de spațiu nu se pot aminti aci.

Materii de haine pentru dame

materii pt. bluze, mătășuri și bluze, catifea netedă, catif. modelat., plisee etc.

Năfrâmi de dantele

eserpe de dantele, eșarpe de chemilla și năfrâmi, eșarpe de mătăasă, năfrâmi de wăt., dantele funde, aplicații, materii cu aur etc.

Perdele de dantele

covoare de pat și mătășie, perd. de stofă, cartoanelane, cart. ce se pot spăla, barchet, pichee și articlii ce se pot spăla, etc. —

Albituri femeiești

cămeși pentru dame, corsete pantaloni, — articlii de pânză de damas etc.

Șorțuri femeiești

șorțuri pentru fete, șorțuri de gală, — mânusi, ciorapi, gu'ere, batiste etc.

Articlii de modă pen'ru bărbați

cămeși bărb., cravate, gulere și scutit. de gulere, mânusi și ciorapi pt. domni.

Klein István

Prima fabrică cu instalație electrică de împletituri de sîrmă, coarde de oțel pentru paturi și site etc. în

Szeged — Szeged, Kelemen-u. nr. 4.
Telefon Nr. 242. — Fond. în a. 1840.

1 m. de sîrmă pentru gard
dela 30 fileri în sus.

Fabricatele mele în privința durabilității și a execuției bune concurează cu orice fabricate de acest sol. — Serviciu conștiințos. Prețurile mele sunt cele mai ieftine.

Cu prospecte și cu catalog
de prețuri servesc gratuit.

Să fim atenți la firmă!

Fondat la 1879.

Telefon 107-14.

Bittner János

fabricator de articole bisericesti din aur
— argint și din tot felul de metale. —

Recomandă în atenția onor. preoțimi
monumentalele sale obiecte bisericesti
originale și în stil curat, precum și
auritura și argintătura executată prin
foe și nefalsificată. Auritura prin
— — foe dela 21 cor. în sus. — —

Fabrica:

Budapesta IX., Lónyay-utca 23.

La dorință escurgem la fața locului.

Catalog mare și ilustrat trimitem gratis
și franco.

Kneffel Károly és Fia

Am onoare a aduce la cunoștința p. t.
public, că mi-am mutat

marele magazin de cărbuni,

din palatul de pe Andrassy-tér nr. 14, pe

Boros Béni-tér nr. 2.

Apropiindu-se sezonul de încălzit, stăm la
dispoziția p. t. public cu cărbuni veritabili
în ori-ce cantitate, transportați acasă,
și primește angajament pe întregul sezon la
ce se primesc prenotări.

Comandele se pot face în persoană, prin
corespondență sau prin Telefon nr. 139,
la firma :

Kneffel Károly és Fia

mare comerciant de cărbuni

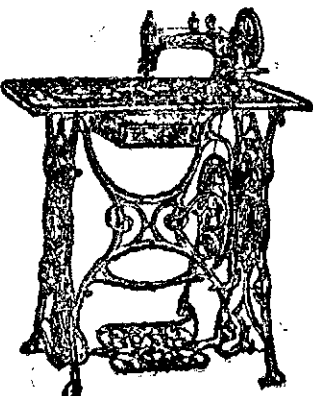
Arad, Boros Béni-tér nr. 2.

(Cassa Kneffel).

STAMM EDE succesor RESCH FERENCZ,

Atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin
de mașini de
cusut PFAFF
de toată mări-
mea și cu pre-
țurile moderate.
Mare asortiment
de Goarne.
Prețurile se pot
solvi și în rate.

Gramofoane și Pate-
foane veritabile, precum
și de cele fără diaphazon.
Telefon nr. 459.
— Preț curent gratuit. —

Anunțuri

primește admi-
nistrația »Tribu-
nei«, pe lângă
: prețurile cele :
mai moderate.

Nou atelier de fotografiat în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 26.

Lângă apotheca lui Hintz.

Am onoare a aduce la plăcuta cunoștință on. public, că mi-am
deschis nou atelier de fotografiat în piața Mátyás Király 26
și e aranjat după recerințele timpului modern, provăzat cu cele
mai noi mașinării, stă la dispoziția on. public. — În atelier se
pregătesc fotografii protalbin, lucii și matt, — chipuri de platin,
aquarel, pigment și argint-brom. — Recomand în deosebi spe-
cialele mele fotografii de copii, pentru cari la expoziția regni-
colară am fost distins cu medalia de aur. — De altcun pregă-
tesc și tablouri, grupe etc. în execuțiile cele mai noi și moderne.

Atelierul e deschis și în dumineri și sărbători.

Cu deosebită stimă :

Csizhegyi Sándor, fotograf.

AURITOR!

GYÖRY JÁNOS,

auritor de saloane și biserici

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi-ut nr. 7.

Primește spre executare, conform planului, aurire și
reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș
de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor
lucrărilor de brânza aocasta precum și repararea și vop-
sirea de nou a monumentelor.

La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor
— în provincia merg pe șosele mele proprii. —

Lucrările mai însemnate ce am executat până acum : Casa nouă a
orașului Oradea-mare, palatul episcopesc greco-catolic, biserica »Fraț-
lor noui« din Olaszi, palatul episcopesc rom.-cat. ; biserica cat. gr.-or.

— Tot-felul de pâine bună de cartofi din Brașov. —

TENTESCH VILMOS JÁNOS brutărie și pregă-
titor de alimente.
:- Brașov—Brassó, Közép u. 23. (Ó-Brassó). :-

Pâinea întărește inima omului.

Gus-
tuasă.

Specialități de prăjituri : pesmet (biscuit)
de ovăs și grâu pentru sănătate, pâine lată
pentru diabeti, pâine de ovăs pentru
reconvalescenți, pâine Graham, prăjituri
cu nuci Graham, pâine de nuci Graham,
pesmet (zwiebak) de nuci Graham, pesmet (zwiebac) de slad
de nuci Graham, pâine fină și dură Graham pentru anemici
— și suferinzi de stomach și pentru nutrirea pruncilor. —
Cafea-caramel-cereale poame, extracte de nucă (unt de nucă).

Nutri-
toare.

Ușoară
de
mistuit.

Distins la expoziția internațională a bru-
tarilor în anul 1907, din Budapesta cu
medalia de aur și la expoziția interna-
țională de igienă din Paris cu medalie
de aur și cu dipl. de on. Catalog gratuit.

Producă-
toare de
sânge.

Specialități de prăjituri și pesmet (zwieback) de Brașov.

Sănătatea este comoara cea mai prețioasă.

„AGRICOLA“

institut de credit și economii, societate pe acții în Ecica (Écska, Torontál m).

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii »AGRICOLA« societate pe acții în Ecica, sunt invitați la

a V-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 21 Martie n. 1910 la 2 ore p. m. în localul institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.

2. Darea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.

3. Distribuirea profitului.

4. Alegerea a 2 membrii în direcțiune.

5. Alegerea a 7 membrii în comitetul de supraveghiere.

6. Eventuale propuneri.

DIRECȚIUNEA

Incheierea conturilor cu 31 Decembrie 1909.

ACTIVE.

CONTUL BILANȚ.

PASIV

Casa în număr — — — — —	11217 33	Capital societar — — — — —	70000
Escont: cambii de bancă — — 152211·33		Fond de rezervă — — — — —	2222 74
cambii ipotecate — — — 66463·—	218674 33	Depuneri spre fructificare — — — — —	54327 22
Imprumut ipotecar — — — — —	12636 —	Reescont — — — — —	111789 30
» pe obligațiuni — — — — —	3886 —	Hipotecă cedată — — — — —	3600 —
Cont-curent — — — — —	1682 68	Depozite de casă — — — — —	891 42
Efecte proprii — — — — —	3080 —	Cont-curent — — — — —	4684 74
Diverse conturi debitoare — — — — —	1500 26	Dividendă neridicată — — — — —	151 15
Scăldătoarea — — — — —	575 33	Interese tranzitoare — — — — —	2804 91
Spese de protest — — — — —	175 70	Profit net — — — — —	4369 98
Interese anticipate — — — — —	1413 83		
	254841 46		254841 46

DEBIT.

CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.

CREDIT

Interese după depuneri — — — 3165·30		Interese de escont — — — — 12251·25	
» de reescont — — — 6139·87		» dela cambii ipotecate — — — 4685·04	
» de hipotecă cedată — — — 256·—	9561 17	» » imprum. ipotecare — — — 1072·56	
Dare directă și comunală — — — 1572·43		» » obligațiuni — — — 230·10	
Dare 10% după depuneri — — — 316·52	1888 95	» de Cont-curent — — — 511·70	18750 65
Birou și chirie — — — — 1834·51		Venite dela efecte — — — — —	159 78
Salare — — — — — 2194·99		Venitul scăldătoarei — — — — —	62 —
Marce de prezență — — — — 606·—		Provizioane — — — — —	1867 23
Porto și diverse — — — — 452·26	5087 76	Interese de întârziere — — — — —	68 20
Profit net — — — — —	4369 98		
	20907 86		20907 86

Val. Magdu m. p.
director executiv.

Buzariu m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

M. Ghilezanu m. p.

Volt. Agotescu m. p.

St. Ghilăzanu m. p.

V. Petroviciu m. p.

I. Magda m. p.

Gl. Brenda m. p.

Dr. P. Obădeanu m. p.

S. Mloc m. p.

Subsemnații membrii ai comitetului de supraveghiere am examinat contul prezent al Bilanțului și profit și pierdere, și confirmându-le cu registrele principale și auxiliare, l-am aflat în consonanță și exact.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Iuliu Magdu m. p.
președinte.

Nicola Nikolin m. p.

George Serb m. p.

Moisa Brenda m. p.

Iosca Miocu m. p.

George Kretzu m. p.